

NOVA FILATELIJA

GLASILO
FILATELISTIČNE
ZVEZE SLOVENIJE

Podeljena priznanja FZS	4
Vid Žiberna Začetek konca filatelije	7
Igor Pirc Skrivnostni cenzurni žig	10
Bojan Bračić Zračna pošta na območju Jugoslavije – 2	11
Preliminarna recenzija knjige Companhia do Nyassa	15
Primož Čebulj Brez strahu pred letenjem – pilotke	17
Peter Suhadolc Filatelistična in numizmatična razstava ob začetku proslav za 100-letnico delovanja Zadružne kraške banke na Opčinah pri Trstu	22
Staša Bračić Prvič komisarka	25
Mihael I. Fock Israel 2008	27
Mihael I. Fock Obisk v RPSL	29
Igor Pirc 17. zasedanje Delovne skupnosti Alpe-Jadran filatelija v Deutschlandsbergu	30
Redna skupščina FZS	32
Branko Morenčič FD dr. Franc Marušič Nova Gorica	35
Matjaž Metaj Filatelija in računalnik	37
Slovenska filatelija v letu 1951	41
Razvedrilo	42

NOVA FILATELIJA
Glasilo Filatelistične zveze Slovenije

“Za bogatitev in širjenje
filatelističnega znanja”

Filatelistična zveza Slovenije je registrirana v Ljubljani kot neprofitna organizacija zveze filatelističnih društev v Sloveniji. FZS je članica Mednarodne filatelistične zveze (Federation International de Philatelie – FIP) in Združenja evropskih filatelističnih zvez (Federation Of European Philatelic Associations – FEPA)

Za izdajatelja:
Igor Pirc

Uredniški odbor

Glavni in odgovorni urednik:
Bojan Bračić
e-naslov: stasa.bracic@triera.net

Člani uredniškega odbora:
Vencelj Ferant, Robert Jordan, Igor Pirc

Ponatis člankov z navedbo avtorja je dovoljen samo s pisnim soglasjem uredništva.

Fotografija na ovitku:
Letalsko pismo, poslano iz Beograda preko Zemuna (značilen trikotni žig letalske pošte) in Dunaja v Stuttgart

Prelom:
Delo tiskarna, d. d. Ljubljana

Tisk:
Delo tiskarna, d. d., Ljubljana,
junij 2008

Naklada:
1500 izvodov

Naslov uredništva:
Filatelistična zveza Slovenije
p. p. 1584
1001 Ljubljana
<http://www.fzs.si>

ISSN 1408-0303
Cena: 2 EUR, za tujino 3 EUR
Glasilo prejema člani FZS brezplačno.

NOVA FILATELIJA

GLASILO FILATELISTIČNE ZVEZE SLOVENIJE

LETNIK XXIV

ŠTEVILKA 2/2008

Beseda predsednika

Na aprilski skupščini je FZS podelila mandat izvršnemu odboru, da nadaljuje delo, pričeto v preteklih dveh letih. Malenkostne spremembe v sestavi izvršnega odbora in isti sestav dosedanjega sekretariata, po novem uprave (blagajnik, glavni tajnik, dva podpredsednika in predsednik) je sicer lahko priznanje za dosedanje delo, je pa tudi zaveza za naprej. Po spremenjenem statutu bomo pripravili redno skupščino vsaki dve leti, volilno pa vsaka štiri leta.

To za člane in tiste, ki jih želimo pridobiti v naše vrste, ne pomeni nič posebnega. Kar za obnavljanje in razvoj organizirane filatelije res šteje, je tisto, kar bo koristno za vsakega posameznega zbiralca, ki išče nasvete, izkušnje, priložnost za razstavljanje ali za menjavo gradiva. Zato smo v program dela zapisali, da se bomo posvečali mladinskim sekcijam na OŠ in da bodo posamezna filatelistična društva delovala do njih mentorsko in donatorsko. Poglobljali bomo strokovno znanje razstavljalcev in vseh tistih, ki bi to želeli postati. Zbiranje je nagnjenje, ki je lastno mnogim ljudem in bo vedno prisotno. Z razstavljanjem kot nadgradnjo zbiranja pomagamo v uveljavljanju novih področij in načinov zbiranja in posredno tudi proti recesiji, ki je danes prisotna v tradicionalni filateliji. Spletni strani www.fzs.si in www.alpeadria.eu bosta še naprej naša zveza s člani in s širokim krogom naključnih obiskovalcev.

Vključevali se bomo v mednarodno filatelistično sceno, tako v krogu Delovnih skupnosti Alpe Jadran Filatelija in Balkanfila, kot v Evropski zvezi filatelističnih zvez FEPA in svetovni organizaciji FIP. V vseh smo bili že do sedaj tvorni, tako v vodstvih kot v strokovnih komisijah, kjer smo krepili ugled FZS. Računamo tudi na nadaljnje uveljavljanje slovenskih znamk v svetu, saj je izdajateljska politika Pošte in komisije, v katero smo vključeni, vsa leta usmerjena v strokovno in odgovorno delo in doslej kljub nekaterim očitkom ni bilo storjene nobene velike napake. Da so razhajanja, vezana na tekoče dogajanje, prisotna, je pravzaprav le koristno.

V Zvezi si prizadevamo za številčno in dejavno članstvo v društvih, za individualno veselje z zbiranjem, raziskovanjem, publiciranjem, razstavljanjem, pa tudi druženjem. Zbiralci smo veseli in družabni ljudje. Pridružite se nam!

Igor Pirc, predsednik Zveze

Podeljena priznanja Filatelistične zveze Slovenije

Na redni skupščini FZS, ki je bila 5. aprila 2008 v Ljubljani, je bilo podeljenih osem priznanj Zveze. Z najvišjim priznanjem, namenjenim članom FZS, **zaslužni filatelist**, so na predlog IO FZS delegati društev soglasno nagradili **Bojana Bračiča** iz FD Maribor. Član tega društva je od leta 1968. Leta 1972 je že prevzel prvo funkcijo v društvu in funkcionar je še danes. Bil je tajnik, blagajnik, referent za delo z mladimi, podpredsednik in od leta 2000 je predsednik društva. O njegovem delu v društvu, publicističnem, raziskovalnem, izobraževalnem in drugem delu v filateliji je več zapisano v NF 3/2004. Od takrat je delo na različnih področjih filatelije samo še nadaljeval in poglobljal; pogo-

je, ki jih za omenjeno priznanje zahteva ustrezni pravilnik FZS, v celoti izpolnjuje.

Zveza je po dolgem času podelila priznanja filatelistom izven svoje organizacije. Za izjemen prispevek pri razvoju filatelije je s priznanjem **častni član FZS** nagradila dva priznana filatelista:

Dr. Ernst Bernardini, 81-letni upokojeni predsednik senata avstrijskega vrhovnega sodišča, je filatelistični zbiralec, raziskovalec, publicist, organizator in razstavljevec. V filateliji je dejaven od leta 1963. Med drugim je devet let predsedoval najstarejšemu avstrijskemu filatelističnemu društvu Vindobona z Dunaja, za katerega proslavo 90-letnice delovanja je bil tudi pobudnik in organi-

Bojan Bračič (desno) prejema priznanje zaslužni filatelist iz rok predsednika FZS Igorja Pirca (foto: V. Ferant)

Dr. Ernst Bernardini (foto: V. Ferant)

zator. Objavil je študijo o tarifah in porto pristojbinah v Avstriji med obema vojnama.

Za slovensko filatelijo je dr. Bernardini pomemben zaradi njegove raziskave o pobudah za prve poštne znamke, ki so ga pripeljale do našega rojaka Lovrenca Koširja. Najprej je za elitno londonsko kraljevo društvo v času WIPE 2000 na Dunaju pripravil predavanje Na poti k poštni znamki, v nadaljevanju pa se je lotil temeljite študije vseh razpoložljivih in do tedaj še neznanih podatkov in virov o L. Koširju. Petletno raziskovalno delo je z organizacijsko in finančno pomočjo celovškega poštnozgodovinskega društva in FZS kronal s knjigo Lovrenc Košir – pobudnik poštne znamke, ki je sočasno izšla v dveh jezikih v Celovcu in v Ljubljani.

Dr. Bernardini je s to knjigo, v kateri je zelo korektno obravnaval Koširjevo poreklo, na novo prevrednotil vse kontroverzne poglede na tega poštnega

reformatorja in jih z novimi dognanji postavil v logično celoto. Ta daje Koširju priznanje za reformatorstvo in racionalizacijo pri obračunavanju poštних pristojbin, predpostavlja pa tudi razumljive razloge, zakaj njegov predlog v tistem času, v pogojih avstrijske poštne organizacije in cenzurne dejavnosti ni mogel prodreti. Knjiga je izjemno pomembna tudi za našo poštno zgodovino, saj našega rojaka prikazuje kot razumnega, razgledanega in šolanega človeka, ki je imel kot predstavnik malega naroda težko pot, njegovi predlogi niso bili razumljeni in široko sprejeti, zaradi česar ni imel srečnega življenja. Z nemško različico knjige je novo vrednotenje dela našega rojaka postalo dostopno širši zainteresirani svetovni javnosti in s tem so tudi presežene vse dileme za in proti njemu in njegovi težnji za priznanjem prvenstva, ki so jih z večjo ali manjšo vnemo gnali tisti, ki so o njem vedeli mnogo manj, kot vemo danes po zaslugi dr. Bernardinija.

Dr. Bernardini je častni član Poštnozgodovinskega društva iz Celovca, častni član FD Lovro Košir iz Škofje Loke in nosilec prestižnega avstrijskega priznanja Graški Merkur.

Johann Brunner je bil dolgoletni funkcionar avstrijske filatelistične zveze (pooblaščenec za Štajersko, Koroško in Vzhodno Tirolsko) pobudnik in ustanovitelj graške prireditve Marke&Münze, za slovensko filatelijo pa je pomemben kot pobudnik in ustanovitelj Delovne skupnosti Alpe-Jadran Filatelija. Ta je od leta 1991, po več neformalnih sestankih na srečanjih v San Danielu v Furlaniji, Trstu in Gradcu v Avstriji, zaživela leta 1995 s prvo razstavo v avstrijskoštajerskem Deutschlandsbergu. Johann Brunner je kot prvi predsednik soustvarjal prvotni delovni dogovor o sodelovanju in kasneje sodeloval pri njegovi

preobrazbi in dopolnitvi s Pravili o organiziranju razstav Alpe-Jadran Filatelija leta 2002 v Celovcu. Gospod Brunner je Delovni skupnosti Alpe-Jadran predsedoval do leta 1999, vsa leta pa v njej deluje kot avstrijski predstavnik. Ves čas skrbi za nadaljevanje dela in za to, da gibanje ostaja zvesto svojim načelom. Od ustanovitve do danes je bilo organiziranih 12 razstav v sedmih državah članicah skupnosti.

Za svoje delo je bil leta 2003 imenovan za častnega predsednika Delovne skupnosti. Je tudi nosilec priznanja Graški Merkur. Leta 2005 je v podporo avstrijskim nalogam ustanovil društvo Alpe Jadran Filatelija Avstrija, ki organizira razstave, kadar je njihova dežela na vrsti. Poleg tega je pobudnik in soorganizator vsakoletne decembrske razstave Alpe Jadran v Seiersbergu pri Gradcu. Ta

razstava je prav tako del skupnosti Alpe Jadran Filatelije z udeležbo razstavljalcev teh dežel.

Gospod Johann Brunner je s svojim delom vzpostavil sodelovanje dežel združenih v iniciativo Alpe Jadran tudi na področju filatelije, kar omogoča dvig razstavljalške, organizacijske in sploh zbiralske kulture v deželah članicah, tako tudi v Sloveniji.

Pri obeh nagrajencih je dan poudarek na tistem delu njune dejavnosti, ki se neposredno tiče in vpliva na delo Filatelistične zveze Slovenije. Oba filatelista sta v svojem več kot osemdesetletnem življenju predano delovala in še delujeta na področju organizirane filatelije v svojem okolju.

*Iz utemeljitev za podelitev priznanj
(O dobitnikih drugih priznanj
v naslednji številki)*

Johannu Brunnerju (levo) je predsednik FZS izročil priznanje na razstavi Alpe-Jadran v Deutschlandsbergu.

Vid Žiberna

Začetek konca filatelije

Zapisal bom nekaj misli o specializiranem zbiranju znamk, ki seveda izumira. Predvsem me žalosti, da znamk iz klasičnega obdobja, ki predstavljajo tipičen primer specializiranega zbiranja znamk, ne zbira skoraj nihče več. Ne gre za pomanjkanje sredstev (vedno so možne menjave), znanja jezika in časa, gre samo za površnost zbiralcev, ki imajo v svojih zbirkah na začetku luknje in se delajo kot da te znamke ne obstajajo ter samo kupujejo na poštah novitete in jih dajejo v album. Dobro, zakaj pa ne, vendar omejiti se samo na tak način zbiranja? Skrajno dolgočasno. Kje sta tista modrost in prestiž filatelije, ki sta bili prisotni nekoč?

Omenjeno opažanje bom malce bolj podrobno razdelal. Kaj sploh imenujemo filatelisti klasično obdobje filatelije? Ponavadi govorimo o znamkah izdanih po obdobju predfilatelije, to je po letu 1840, ko je v Veliki Britaniji izšla prva poštna znamka *black penny*, pa do konca prve svetovne vojne, do leta 1918. Nekateri obdobje klasike zaključijo že z letom 1900, vendar se bom v članku osredotočil na najširši časovni okvir, torej od leta 1840 do leta 1921, predvsem z namenom, da ne bi iz okvira izpadli *verigarji*, prve slovenske znamke, ki so svetovni fenomen specializiranega zbiranja znamk; takšne pestrosti ne ponuja nobeno drugo filatelistično področje na svetu. Nekateri sicer vlečejo vzporednice s češkimi *Hradčani*, ki pa »našim« *verigarjem* ne sežejo niti do kolen. Še vedno se kljub izčrpnim študijam pojavljajo neznanke, kot je na primer znamka za 25 vinarjev v tehniki knjigotiska, kjer se odpira vprašanje, ali obstaja podvrsta papirja, ki ni bila omenjena v katalogih (Slovenika, Jugomarka...) in je mešanica med belim-gladkim, spužvastim in redkim sivim papirjem. O znamki sem razpravljal s kolegi iz FD Ljubljana in nismo prišli na čisto, pa tudi filatelistični kolega profesor Dr. Klaus Wieland, ki je avtor številnih člankov o *verigarjih* v revijah *Arge*

Jugoland, ni razvozlal strukture papirja na nekaj tovrstnih znamkah, ki sem mu jih poslal. Poglejmo si malce bolj podrobno faktorje, ki vplivajo na izumiranje zbiranja znamk iz klasičnega obdobja. Menim, da lahko vse faktorje, ki predstavljajo ovire, uspešno rešimo.

1. Jezikovne ovire

Jezik je lahko ovira, vendar lahko s pomočjo slovarjev razvozlamo vse neznanke. V dobi računalnikov in interneta težavo še lažje odpravimo, saj imamo na internetu dostop do številnih brezplačnih slovarjev. Terminologijo je seveda potrebno poznati v svojem matičnem (materinem) jeziku. Morda si za začetek lahko preberemo kakšen priročnik, na primer knjižico Andreja Maherja, *Zbirajmo poštne znamke* (FD 27. april, Ljubljana 1985), kjer so razložene vse osnove o zobčanju znamk, lepilu, vrstah tiska, vodnih znakih itd. Če ne poznamo terminologije v materinem jeziku, je seveda tudi v tujem jeziku ne bomo. To je približno tako, kot da ne bi zadovoljivo obvladovali slovnice materinega jezika in bi se želeli učiti tujega; enostavno ne gre. Veliko terminov je tudi internacionalnih, ali pa gre vsaj za podobno zvoneče besede. Slovenski katalogi nam ne bodo delali težav. Glede na to, da nas je velika veči-

na filatelistov živila v obdobju Jugoslavije, tudi hrvaščina in srbsčina ne predstavljata ovire. Znanje angleščine se v osnovni in srednji šoli kar dosti okrepi, glede nemščine, francoščine in italijanščine pa nas je zagotovo nekaj »klubovcev«, ki aktivno govorimo te jezike in smo vsekakor pripravljeni pomagati svojim klubskim kolegom. Jaz s svojim znanjem nemščine vsekakor.

2. Pomanjkanje časa

Ta dejavnik res predstavlja hudo oviro zaradi današnjega intenzivnega tempa življenja. Osem urnih delavnikov ne poznamo več, dela se tudi popoldan in med vikendi. Ne samo, da smo izčrpani in brezvoljni, tudi fizično ni časa. Če samo pomislim na svoj tipičen delovni dan, ki gre nekako takole: ob 7.30 zapustim stanovanje, med službama imam dobre pol ure časa za malico, takoj po delu grem na rekreacijo in sem doma točno 15 minut pred 22. uro. Vendar mi še vedno ostane vikend, ki ga lahko uspešno izkoristim za športne aktivnosti in intenzivno ukvarjanje z znamkami. Slednje me zelo pomirja in oddalji od tempa in stresa, ki ga doživljam med tednom.

Znamki za 6 in 40 hellerjev s pokrajinskimi motivi, izdaje za Bosno in Hercegovino pod Avstro-ogrsko monarhijo iz leta 1906, edinstvena primerka znamk s tremi popolnoma različnimi zobčanji na posamezni znamki, kar je razvidno že s prostim očesom, brez zobomera.

3. Finančne ovire

Res je, da ima precej klasičnih znamk visoke kataloške cene, vendar je še vedno veliko znamk iz tega obdobja cenovno dostopnih. Pri klasičnih znamkah se po navadi tudi ne računa tako visokih odstotkov kataloške cene kot pri znamkah iz drugih obdobj. Poleg tega nam še vedno ostaja možnost menjave znamk; kataloška cena za kataloško ceno na primer, pa je zadeva s finančnimi uspešno rešena.

4. Redkost znamk

Tudi ta faktor bi lahko podobno utemeljil kot prejšnjega. Res je, da je precej klasičnih znamk redkih, vendar je še vedno veliko znamk dostopnih; naklade se bile visoke, dosti se jih je ohranilo in pojavijo v vsaki povprečni zbirki. Tako sem prepričan, da je na primer z zelo majhnim finančnim vložkom ali menjavami možno zbrati v zelo kratkem času vsaj 70% zbirke stare Avstrije do 1921.

5. Lenoba

Vrnil bi se na prvo točko. Vsekakor je potrebno prebrati kakšno osnovno literaturo, da si zbiralec razjasni osnovne pojme, in kupiti kakšen soliden zobomer in morda UV lučko za preverjanje fosfornih in fluorescentnih dodatkov v papirju pri novejših izdajah ter za preverjanje pristnosti in popravkov znamk starejšega datuma. Zakaj se ponavadi pri zbiralcih pojavi blokada? Morda predvsem zato, ker so bile nekoč enake ali zelo podobne znamke natisnjene v več nakladah (z različnimi ploščami - stara Srbija, različnimi tehnikami tiskanja - stara Bosna), na različnih papirjih, z različnimi lepili, z različnimi oznakami vrednosti, z različnimi vodnimi znaki (*Commonwealth*) in različnimi vrstami zobčanja (linijsko, žagasto, ...), oziroma z drugačno gostoto zobčanja, lahko tudi

v časovnem razmaku več let. Potem, ko zbiralec vidi, da se praktično enaka znamka v katalogu pojavi več kot enkrat, enostavno »zmrzne« in se dela, da te znamke ne obstajajo v njegovi zbirki določene države.

Da je po moje edini resni razlog za ta pojav lenoba, bom podal svoj primer. Sam sem že kot osnovnošolec, kot filatelistični samouk, ločil različne tiske pri verigarjih in osnovne papirje in zobčanja. Lovil sem se samo pri sivem in rumenem papirju, kjer se še danes občasno lovijo tudi najboljši poznavalci verigarjev. Nočem se hvaliti, ampak s povprečno osnovnošolsko pismenostjo se da razvozlati marsikateri filatelistični problem, le nekaj volje in čim več gradiva za primerjavo je potrebno imeti. Tukaj nam lahko koristijo tudi slabše ohranjene in poškodovane znamke, ki praktično nimajo tržne vrednosti, za analizo pa so pogosto enakovredne dobro ohranjenim primerkom. Takšne znamke sem kot osnovnošolec dobival od filatelističnih kolegov za majhen denar ali brezplačno; filatelisti so bili veseli, da so se jih znebili. Jaz sem bil tudi vesel, ker sem se na njih lahko učil, kajti imel sem dosti gradiva za primerjalno analizo.

Nekateri lenuhi pa bi seveda radi bili veliki filatelisti, kljub temu, da se z znamkami ukvarjajo zgolj površinsko in si naročijo osebne znamke (po možnosti s svojo podobo). Zato sem na začetku mislil članek nasloviti z naslednjim naslovom: »Sem velik filatelist – imam svojo osebno znamko!«, pa sem se ustrašil, da bom preveč ranil ponos lenuhov in bo moj prispevek kontraproduktiven, kajti moj namen je krepiti zbirateljsko zavest in strast in ne odvrčati zbirateljev od filatelije; tudi lenuhe in nedeljske zbiratelje se da s pravilno obravnavo spreobrniti.

Znamki za 2 pari, izdani na ozemlju Srbije, prva naklada je iz leta 1874, druga iz 1879, razlikujeta se v debelini papirja, pri drugi izdaji (katalogizirani kot drugi tip) ima knez v laseh belo piko za ušesom, črka T pri besedi pošta v cirilici je zlomljena.

Menim, da osebne znamke ne prispevajo pozitivno k večji rabi znamk v poštne prometu in zbiranju teh. So samo kratkoročni dobiček za pošto, dolgoročno pa izredno slaba poteza za dobiček pošte in zbirateljstvo. Osebno znamko si praktično lahko privoščijo vsak in tudi izbor motivov je poljuben, tako je zadevo težko katalogizirati, ker je vse skupaj nepregledno. Znamke izgubijo svojo plemenitost, če si jih lahko po lastnih željah da izdelati vsakdo. Tako bodo znamke dokončno izumrle in končale na smetišču zgodovine, kot nekoč zelo popularne značke, ki jih je lahko izdelal vsak in jih je bilo nemogoče katalogizirati in vrednotiti. Misel na ta zelo verjeten scenarij me ob vsej svoji zbirateljski strasti, vložnem času in finančnih sredstvih, izredno žalosti.

Ob koncu bi se seveda rad ponudil, če slučajno še obstaja kakšen zbiralec znamk do leta 1921, za (brezplačne) nasvete pri ločevanju različnih izdaj in seveda za menjavo znamk (v poštne pride praktično cela Evropa, Commonwealth, francoske kolonije, Kanada...). Pišite na vid.ziberna@gmail.com, vesel bom vašega odziva.

Igor Pirc

Skrivnostni (cenzurni) poštni žig

V času nemške okupacije Ljubljanske province (Provinz Laibach) je bil v uporabi tudi skrivnostni cenzurni žig. Prvi je bil najden na pismu iz Trsta z datumom 13. 12. 43, sicer pa so najdeni predvsem na pismih in dopisnicah poslanih v januarju in februarju 1944, skupaj z italijanskim cenzurnim žigom (krog, v njem dva oklepaja in številka).

P. S.
S. D.

Na žigu so štiri črke s pikami P.S.S.D., po dve črki ena pod drugo, v okviru. Žig je bil izgleda gumijast, odtis pa vijolične barve. Žig je uporabljen tudi na pismu Nemškega konzula v Ljubljani, ki ga je naslovil v Benetke.

Kdo ve pojasniti, kaj kratica pomeni in kje je zapisan uradni sklep o takšnem (cenzurnem) žigosanju? Vsa pojasnila bodo dobrodošla, tudi domneve. Pošljite jih na e-naslov: ipirc711@gmail.com

Priporočeno pismo Splošnega jugoslovenskega bančnega društva d.d., podružnica Ljubljana, v Prago, žig 21. 2. 44, italijanski cenzurni žig in omenjeni žig P.S.S.D..

Bojan Bračič

Zračna pošta na območju Jugoslavije - 2 (letalska pošta)

Letala so prvič uporabili v poštnem prometu v Indiji leta 1911¹. Za prvi primer mednarodne letalske pošte iz slovenskih krajev lahko štejemo let Tržačana slovenskega rodu Ivana Vidmarja iz Trsta v Benetke². Na uspešen let, ki ga je opravil 25. marca 1912, je vzel zraven tudi pošto. O letalskem poštnem prometu znotraj slovenskega ozemlja pred I. svetovno vojno nisem našel drugih poročil.

Kot piše dr. Ljudmila Bezljaj Krevel³, je slovenska narodna vlada že 2. decembra 1918 sklenila, da bo vpeljala zračno pošto med Ljubljano in Prago, če bo to mogoče. Do tega seveda ni prišlo, ker je bila za novo državo, v katero je bila vključena Slovenija, pomembnejša linija Beograd–Zagreb–Ljubljana. Rednega prometa na tej liniji takrat niso uvedli, saj je na leta 1919 postavljeno vprašanje ministrstva za pošto iz Beograda, kakšen je interes gospodarskih krogov za uvedbo letalske pošte na omenjeni liniji, Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani odgovorila, da zanimanje za to ni posebno veliko⁴.

Mednarodni promet

Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev se je vključila v evropski zračni poštni promet šele leta 1923. Razpis št. 127, 29. marca 1923, objavljen v Poštno telegrafskem vestniku št. 8 (str. 207–210) obvešča, da se od 15. aprila 1923 uvaja letalski prenos v začetku pisemskih, kasneje pa tudi paketnih pošiljk na linijah: Beograd-Pariz, Beograd-Strasbourg, Beograd-Praga, Beograd-Dunaj,

Beograd-Budimpešta, Beograd-Varšava, Beograd-Bukarešta in Beograd-Carigrad. Prve letalske linije je vzdrževala francosko-romunska letalska družba, ki so se ji kasneje pridružile še druge.

V razglasu je opozorilo, da predvideni časi letov niso garantirani, saj so odvisni od vremenskih in drugih prilik. Razen tega opozarjajo morebitne pošiljatelje, da lahko pošiljajo dopisnice, pisma, tiskovine, poslovne papirje in blagovne vzorce navadno, priporočeno in nujno tudi v druga mesta v Franciji, Avstriji, Čehoslovaški itd. ne samo na naslove v mestih, kamor vodijo letalske linije. Seveda bodo pošiljke del poti potem prenesene po kopnem. Razglas nadalje določa, da morajo biti vse pošiljke, ki jih želijo pošiljatelj poslati z letalsko pošto, opremljene s posebno nalepko modre barve s črnimi črkami *poste aériene*. Dokler vse pošte ne bodo razpolagale s temi nalepkami, naj ustrezno oznako zapišejo na pošiljko z rdečim črnilom.

Razpis prinaša tudi določilo o plačevanju poštne za te pošiljke. Sestavljena je bila iz poštne, predvidene za pisemske pošiljke v tujino, in dodatka za letal-

¹ James Mackay, Guinness-Buch der Briefmarken, Ullstein 1985,

² Sandi Sitar, Letalstvo in Slovenci, Pionirsko obdobje in I. svetovna vojna, Borec, Ljubljana 1985, str. 230

³ Ljudmila Bezljaj Krevel, Začetki letalskega poštnega prometa v Sloveniji, Poštni razgledi, september 2006, str. 32

⁴ Ljudmila Bezljaj Krevel, omenjen članek, str. 32

ski prenos. Dodatek so izračunali kot 50 % dodatek na že zaračunano poštnino. Pri tem so v osnovo, od katere se je računal 50 % dodatek, upoštevali poštnino za navadno pošiljko povečano za priporočnino pri priporočenih pošiljkah. Pri nujnih pošiljkah in povratnicah pa tega dodatka niso všteli v osnovo od katere so obračunavali dodatek za letalski prenos. Primer: če je za pismo do 20 g določena poštnina za tujino dva din in dodana priporočnina za to pismo še dva din, potem je osnova, od katere se računa dodatek za letalski prevoz, štiri din. Dodatek je polovica od osnove, to je dva dinarja, skupaj poštnina za tako pošiljko znaša šest din. Pri navadnem pismu, za katerega je poštnina dva din in je poslano kot nujno, je treba za nujno poslovanje dodati še tri din, torej skupaj pet din. Dodatek za letalsko pošiljko pa se obračuna samo od osnovne poštnine, torej je samo en dinar oziroma skupaj šest din za tako pošiljko.

Zanimivo je bilo tudi določilo, kako se razvrednotijo znamke, ki dokazujejo plačano poštnino. Znamke v višini osnovne poštnine in dodatka za priporočeno in/ali nujno poslovanje oziroma povratnico se razvrednoti z žigom sprejemne pošte, medtem ko se znamke v vrednosti dodatka za letalski prenos razvrednotijo na pošti Beograd 1 s posebnim žigom *Belgrade poste aériene*.

Razpis Ministrstva pošte in telegrafa št. 193⁵ iz leta 1926 je vsa zapisana določila ponovil, kar pomeni, da se v tem času pri letalskih pošiljkah iz in v Jugoslavijo ni nič spremenilo. Še vedno ni bilo predvideno z letalsko pošto pošiljanje vrednostnih pisem in paketov.

Dodano je le, da se vse pošiljke, namenjene letalskemu prenosu iz pošte Beograd 1, pošiljajo na pošto Pančevo.⁶

Notranji promet

Letalski promet na notranjih linijah je začel precej pozneje. Pravilnik o prenašanju poštnih pošiljk po zraku v notranjem prometu Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki ga je z uredbo predpisal minister za pošto in telegraf, je začel veljati 15. februarja 1928⁷, ko je Beograjsko Društvo za vazdušni saobračaj d. d., pozneje preimenovano v Aeroput, uvedlo notranjo letalsko progo za potniški promet na liniji Beograd-Zagreb in Zagreb-Beograd. Letala, ki so po dogovoru z Ministrstvom za pošto in telegraf prevažala tudi poštno pošiljke, so letela vsak dan, razen nedelje. Pravilnik je določal, da se smejo po zraku prevažati poleg pisemskih pošiljk tudi poštno nakaznice ter navadni in vrednostni paketi. Za prenos pošiljk po zraku je bilo treba plačati poleg redne poštnine še dopolnilno takso za letalske pošiljke. Če poštnina ni bila plačana ali je bila premalo plačana, se je pošiljko odpravilo kot navadno pošiljko po zemeljski poti. Pošte, ki so opravljale pošiljke po zraku, so nalepljene znamke razvrednotile s posebnimi žigi, ki so imeli ime pošte v uradnem in francoskem jeziku, poleg tega pa besede *Z avionom – par avion*; žig so odtisnili v modri barvi. Ostale pošte, ki niso neposredno odpravljale pošiljk po zraku, so uporabljale običajne dnevne žige. Na pošiljke, ki so bile namenjene zračnemu prenosu, so ob sprejemu nalepili etiketo modre barve z napisom *Z avionom –*

⁵ Poštno telegrafski vestnik št. 13/1926, str. 226-228

⁶ Prvo letališče so zgradili v Pančevu in na njem je 25. marca 1923 pristalo prvo letalo. Dr. Ljudmila Bezljaj Kregel, omenjeni članek

⁷ Kraljevina SHS, Uradni list ljubljanske in mariborske oblasti št. 36, 14. aprila 1928, str. 241

par avion, ali napisali te besede z barvnim pisalom. Na vrednostne pošiljke se po navodilu niso lepile nalepnice, ampak so vrsto prenosa označili z napisom v modri barvi.

Prvo objavo tarife dodatnih pristojbin za letalski prenos pošiljk v notranjem prometu sem našel v Poštno tele-

grafskem vestniku št. 17, ki je izšel 15. septembra 1928. Objavljeni cenik je začel veljati 16. junija 1928 in je objavljen poleg Navodila o sprejemu in odpravi poštnih pošiljk po zraku v notranjem in mednarodnem prometu⁸, ki je nastalo na podlagi že omenjenega pravilnika.

	Notranji promet	Evropske države	Sovjetska zveza
Dopisnica	0,50 din	1,50 din	3,00 din
Dop. z odgovorom in zaprta dopisnica	1,00 din	3,00 din	6,00 din
Pismo za vsakih 20 g ali del te mase	1,00 din	3,00 din	6,00 din
Tiskovine, vzorci blaga, poslovni papirji za vsakih 50 g mase	2,00 din	4,00 din	8,00 din

Razvoj letalskega prenosa poštnih pošiljk do II. svetovne vojne

Z navodilom je bilo prvič v mednarodnem prometu predvideno tudi pošiljanje vrednostnih pisem ter navadnih in vrednostnih paketov. Določene so bile tudi letalske linije, ki jih je s tujino vzdrževala Mednarodna delniška družba za letalski promet iz Pariza: Beograd-Budimpešta-Dunaj-Praga-Nürenberg-Strasburg-Pariz s povezavo Praga-Varšava, Beograd-Bukarešta-Carigrad in Beograd-Sofija-Carigrad. Linija s Sovjetsko zvezo ni omenjena; pošiljke tja so šle preko ene od evropskih držav.

Družba Aeroput, ki je skrbela za domači letalski promet, je leta 1929 uvedla linijo Beograd-Skopje in leta 1930 še linije: Beograd-Sarajevo-Podgorica, Zagreb-Sušak in Skopje-Solun. Leta 1931 je bil v Jugoslaviji odprt prvi letalski poštni urad Zemun 5, v letalski promet pa je bil vključen tudi Split.⁹

Da se je letalski prenos poštnih pošiljk hitro širil, dokazuje tarifa dopolnilnih letalskih poštnin, ki je začela veljati 15. avgusta 1930.¹⁰

Država v katero se odpravi pošiljka	Pismo: za 20 g ali del te mase	Dopisnica	Tiskovine in druge pošiljke na vsakih 50g
Jugoslavija	1,00 din	0,50 din	2,00 din
Avstrija, Bolgarija, Grčija, Madžarska, Romunija	2,00 din	1,00 din	3,00 din
Češka, Francija, Holandija, Italija, Nemčija, Poljska, Švica, Turčija	3,00 din	1,50 din	4,00 din
Belgija, Danska, Danzig, VB, Litva, Latvija, Norveška, Švedska	4,00 din	2,00 din	6,00 din
Estonija, Finska, Španija	//	0,50 din	7,50 din

⁸ Poštno telegrafski vestnik 17/1928, 15. september 1928, str. 326

⁹ Ljudmila Bezljaj Krevcl, omenjen članek, str. 32

¹⁰ Vestnik gradbenega ministristva 16/1930, str. 343, objava poštnega oddelka št. 413

	Pisma, dop. in druge pisemske p. za vsakih 20 g	Pisma in dopisnice za vsakih 5 gr	Ostale pisemske pošiljke za vsakih 50 gr
Egipt	8,00 d.		
Argentina, Brazilija, Čile		26,00 d.	52,00 d.
Sovjetska zveza:	8,00 d.		
a) do Moskve in Leningrada			
b) preko Moskve za evropski del	12,00 d.		
c) preko Moskve za azijski del	22,00 d.		
Palestina	10,00 d.		
Irak	18,00 d.		
Perzija	20,00 d.		
Britanska Indija	30,00 d.		

Pisemske pošiljke je bilo moč oddati tudi za nekatere druge države, vendar je bil zagotovljen letalski prenos samo preko v preglednici zapisanih držav; taka je bila tudi dopolnilna letalska poštnina. Primer: Za Irsko in Islandijo je šla pošiljka preko Londona, dodatna poštnina je bila kot za Veliko Britanijo (VB); za severno Ameriko je šla pošta preko Pariza, dopolnilna poštnina je bila kot za Francijo.

Slovenija se je vključila v redni letalski promet dokaj pozno, ker ni imela primerne letališča. Ko je bilo 20. avgusta 1933 odprto letališče v Polju pri Ljubljani, je družba Aeroput že naslednji dan uvedla redno zračno povezavo med Ljubljano in Zagrebom, od koder je bila povezava z Beogradom po že obstoječi liniji. Letalo, ki je prevažalo tudi pošto, je letelo vsak dan razen nedelje. Septembra tega leta je bil uvedena še letalska linija Ljubljana-Sušak (Reka).

Priložnostni cashet žig ob odprtju letališča v Ljubljani. Znamki sta žigosani z značilnim trikotnim žigom za letalsko pošto v modri barvi.

Preliminarna recenzija knjige Companhia do Nyassa

V letošnji aprilski številki The London Philatelist, glasila Kraljevega filatelističnega društva London, je bila objavljena naslednja preliminarna recenzija knjige našega kolega Mihaela I. Focka.

Gre za izjemno izdelano knjigo, ki pokriva izdaje tega področja od leta 1894 do 1929. Čeprav je besedilo v slovenščini, so podnapisi pri slikovnem gradivu prevedeni v angleščino. Predgovor pokriva zgodnje obdobje, vezano na raziskovalca, kot sta bila Vasco da Gama in David Livingstone, in vključuje tudi zgodnje pismo E. D. Younga, datirano v leto 1876, ki opisuje njegova doživetja na jezeru Njasa. Sledijo nadaljnja poglavja, ki opisujejo jezero Njasa, katoliške misijone, Mozambiško družbo in Parobrodno družbo (s pismom v angleščini, ki obravnava poštno ureditev); vse bogato ilustrirano z zemljevidi, poštnimi karticami in drugimi risbami. Pisemski oddelek pokriva nesrečno izdajo Capo Delgado iz leta 1894. Dvema izdajama iz leta 1898 sledijo slikarije Waterlow&Sons - izdaje iz leta 1901, za katero se smatra, da je prva izdaja z vložkom slike kraljeve glave. Ta in vse naslednje izdaje so prikazane v naravnih barvah, vključno z esej, izdanimi znamkami, obrnjenimi vložki, primerki vzorcev (specimnov) znamk tiskarne Waterlow, male pole, pretiskane znamke, uporabljene na ovitkih in razglednicah, in ne nazadnje dve celotni poli. Opisane in prikazane so fiskalne znamke (kolki) in dopisnice, štiri znamke Kionge iz leta 1916 in poštni urad angleških vojaških sil v Mtanguli leta 1918. Končno je tu tudi koristna biografija. Avtorju je treba za knjigo čestitati (čeprav je v slovenščini). Noben resni zbiralec Nyasse ali izdaj Waterlow&Sons si ne more privoščiti, da bi jo zanemaril.

Iz angleščine prevedel Igor Pirc

Igor Pirc (desno) v prostorih RPSL s Philipom Kayem, članom tega elitnega kluba (foto: M. I. Fock)

Komentar:

Čeprav gre za »preliminarno« recenzijo, je potrebno poudariti, da se je recenzent zelo potrudil in podal zelo natančen pregled vsebine knjige. Avtor je knjigo na sestanku članov RPSL (Royal Philatelic Society London) 17. marca tudi v živo predstavil in požel odobravanje in aplavz. Naknadno se se mu javili tudi nekateri zbiralci in poznavalci poštne zgodovine kolonialne Afrike. Knjiga je izšla v založbi FZS in stane 35 €.

Dodatna misel:

Tudi pri nas je koristno privzeti navado, da vsako domačo ali tujo publikacijo potencialnim domačim bralcem predstavimo z recenzijo.

THE JOURNAL OF THE ROYAL PHILATELIC SOCIETY LONDON

The London Philatelist

VOLUME 117

APRIL 2008

NUMBER 1354

PUBLISHED ON 1 APRIL 2008

CONTENTS

<i>The 1937 King George VI Coronation issue and the Case of Northern Rhodesia</i> by Alan Drysdall RDP RDPSA FRPSL	82
<i>Looking Back</i> by Ron Negus FRPSL.....	93
<i>De La Rue Duty Plates</i> by Peter Fernbank FRPSL.....	94
<i>Membership News</i>	103
<i>Obituary: James Negus</i>	103
<i>Duplicate AR to Tuva</i> by David Handelman.....	104
<i>Forthcoming Meetings at No. 41</i>	106
<i>Ye Olde Boke Poste?</i> by Patrick Pearson VRD RDP Hon FRPSL.....	108
<i>Accounts of Meetings: Season 2007-08</i>	110
<i>Obituary: Gerald Sattin</i> by Chris Harman RDP FRPSL.....	111
<i>Julian Chapman Memorial Scholarship</i> by Gavin Fryer FRPSL.....	111
<i>Library News</i>	112
<i>Forthcoming Philatelic Events</i>	116

ANNUAL SUBSCRIPTION £20 THIS NUMBER £2.00 (POSTAGE IS EXTRA)

PUBLISHED BY

The Royal Philatelic Society London

41 Devonshire Place, London W1G 6JY
Telephone 020 7486 1044 Fax 020 7486 0803

www.rpsl.org.uk Registered Charity No. 286840 All rights reserved

Primož Čebulj

Brez strahu pred letenjem - pilotke

Za prvo žensko, ki je letela z motornim letalom, bi morda lahko šteli Katarino Wright, sestro slavnih bratov. Prav lahko bi jo povabila na polet takoj, ko sta zgradila prvo letalo z dvema sedežema. Vendar je dobila povabilo na svoj prvi polet šele čez mnogo let. So pa ženske kmalu potem, ko sta brata Wright izpopolnila svoja letala v prvih desetletjih 20. stoletja, poprijele za priložnost: od Rusije do Francije, od Italije do Brazilije, od ZDA do Velike Britanije so odkrivale lepoto letenja in se pridružile nebeški pustolovščini, za katero je najprej veljalo, da je domena moških.

Točno ne vemo, katera ženska je dejansko prva letela z motornimi letali. Vendar velja za prvo pilotko Francozinja **Elise La Roche**

(1886-1919). 22. oktobra 1909 naj bi kot prva znana

ženska sama pilotirala motorno letalo, 8. marca 1910 pa ji je Francoski letalski klub kot prvi ženski nasploh, pod zaporedno številko 36, izdal uradno dovoljenje za pilotiranje. Po poklicu je bila igralka z umetniškimi imenom Raymonde de la Roche. Na začetku se je ukvarjala z letenjem z baloni. Leta 1909 je spoznala Charlesa Vosina (1882-1912), francoskega letalskega pionirja, graditelja prvih letal v Evropi. Nagovoril jo je, naj se nauči leteti z letali. Kot ena redkih pilotk je sodelovala na letalskih mitingih (v Reimsu, Heliopolisu v Egiptu, Saint Petersburgu, Budimpešti in Rouenu), kjer je dosegala številne ženske letalske rekorde. Leta 1910 je kot edina pilotka sodelovala na letalskem mitingu v Reimsu, leta 1919 je postavila ženski višinski rekord (4500 m) in rekord v dolžini leta (323 km). Želela je postati prva ženska testna pilotka. Tako je leta 1919 kot sopilotka letela v poskusnem poletu

z novim letalom. Toda pri pristajanju je letalo strmoglavilo. Pilot in la Roche sta se ubila.

Samo nekaj mesecev kasneje kot Elise Roche (10. septembra 1910) je v ZDA **Blanche Stuart Scott** (1886-1970) kot prva Američanka dobila letalsko dovolilnico. Velja za prvo Američanko, ki je samostojno letela z motornim letalom na javnem nastopu. Postala je profesionalna akrobatska pilotka, znana po letenju z glavo navzdol in po »smrtnih strmoglavljenih«, ko je z višine 1200 m strmoglavila proti zemlji in se tik pred trkom, 60 m nad zemljo, vzdignila. Leta 1916 je nenadoma prenehala leteti, verjetno zaradi razočaranja in zapostavljanja žensk v letalstvu.

Tudi Američanka **Quimby Harriet** (1884-1912) je začela pilotsko kariero

leta 1910, ko je dobila kot prva ženska dovoljenje za pilotiranje enokrilih letal. Leta 1912 naj bi kot prva ženska preletela Rokavski preliv. Delala je kot časopisna novinarka. S svojimi članki je podpirala letalstvo in spodbujala ženske, naj letijo z letali. Leta 1912 je na poletu skupaj z enim potnikom na krovu z višine 1000 m strmoglavila nad Bostonom.

Kot tretja ženska na svetu je letalski izpit dobila Francozinja **Marie Marvingt** (1875-1963). Bila je izjemna športnica. Ukvarjala se je s plavanjem, sankanjem, kolesarjenjem, športnim streljanjem in alpinizmom. Leta 1901 je začela leteti z baloni. Kot prva ženska je leta 1909 z balonom preletela Rokavski preliv iz Evrope v Anglijo. Pilotsko dovoljenje je dobila leta 1910. Bila je izredno zanesljiva pilotka, saj ni doživela nobene nesreče v svojih prvih 900 poletih. V začetku prve svetovne vojne se je preoblekla v moškega in nekaj časa kot pehotni poročnik služila v francoski vojski. Kasneje so jo poslali domov, vendar se je kmalu vrnila v vojsko. Leta 1915 je verjetno kot prva ženska letela v vojaški akciji in bombardirala nemško ozemlje. Med vojnoma je delala kot novinarka in medicinska uslužbenka francoske vojske.

V 20. in 30. letih dvajsetega stoletja je že kar veliko žensk v različnih državah znalo leteti. Dosegale so tudi zavirljive dolžinske in višinske letalske rekorde. Druge spet pa so bile spretnne akrobatske pilotke. Američanka **Bessie Coleman**

(1892–1926) je bila prva črna Američanka z letalskim izpitom, ki pa je zaradi rasizma v ZDA letalski izpit naredila v Franciji. Tako kot mnoge letalske pionirke je tudi ona umrla v letalski nesreči.

Brazilka **Anesia Pinheiro Machado** (1904–1999) je začela leteti 1921 in naslednje leto pod zaporedno številko 77 dobila mednarodno dovoljenje za letenje. Kot prva ženska je ustanovila in letela na progah iz Santosa v Sao Paulo in iz Sao Paola v Rio de Janeiro. Leta 1940 je dobila komercialno pilotsko dovoljenje. Leta 1951 je z enomotornim letalom Suoer 200 Ryan Navion izvedla prvi medkontinentalni polet iz ZDA v Brazilijo.

Adrienne Bolland (1895–1975), ki je bila testna pilotka pri francoskem izdelovalcu letal Caudronu, je kot prva ženska preletela Ande. Poletela je 1. aprila 1921 iz mesta Mendoza v Argentini in

čez 10 ur pristala v Santiagu de Chile. Na cilju jo je pričakovala velika množica navdušencev, vendar med njimi ni bilo francoskega veleposlanika, ker je mislil, da gre za prvoaprilsko potegavščino. Je tudi prva ali druga ženska, ki je preletela Rokavski preliv.

Angleži so imeli slavno letalko **Emmy Johnson** (1903-1941), ki so jo ljubkovalno klicali »Osamljena golobica«. Po poklicu je bila strojepiska. Leta 1930 je samo v šestih dneh preletela razdaljo od Anglije do Avstralije. Ustavila se na Dunaju, v Istanbulu, Alepu, Bagdadu, Karačiju, Kalkuti, Rangun, Bangkoku, Singapurju in na otoku Bime. Na cilju v Port Derwinu jo je pričakala navdušena množica in deset brzojavk z ženitnimi ponudbami. Po vrnitvi v London pa jo je čakala bajna nagrada 10.000 funtov in luksuzni avtomobil.

Najslavnejša pilotka je verjetno **Amelia Earhart** (1898-1937). Američanka se je naučila leteti ob koncu prve svetovne vojne in kmalu začela postavljati rekorde v ženskem letalstvu. Leta 1922 je postavila svoj prvi rekord: z letalom je dosegla višino 4250 metrov. Leta 1932 je samostojno preletela Atlantik. V 30.

letih so številni moški z letali obleteli svet. Leteli so večinoma čez kopna področja daleč od ekvatorja v kratkih etapah. Amelia pa je želela obleteti svet čim bližje ekvatorju. To bi bil bistveno bolj dolg polet (okoli 46.000 km), tudi posamezne etape bi bile daljše, saj bi veliko letela preko oceanov. S prirejenim letalom Lockheed Vega in navigatorjem Frederickom Noonanom pa je kmalu po poletu z Nove Gvineje izgini-la. Kljub obsežni reševalni akciji ju niso našli. Njuna usoda je sprožila številne špekulacije. Ena od njih npr. trdi, da so ju ugrabili Japonci.

Kot druge številne pilotke je tudi Francozinja **Bastie Maryse** (1898-1952) izgubila življenje v letalski nesreči. Ubila se je med preskušanjem novega turističnega letala na letalskem mitingu v Lyonu. Bila je poročnica ženskih pomožnih formacij Francoskega vojnega letalstva in lastnica 10 letalskih rekordov. Tako je leta 1930 s 37 urami in 55 minutami dosegla ženski rekord v nepretrganem poletu, leta 1931 pa daljinski rekord z 2967 km. Leta 1936 je v 12 urah in 15 minutah v samostojnem poletu z enomotornim letalom brez radia kot prva ženska preletela južni Atlantik na relaciji Dakar – Natal.

Ruske pilotke **Polina Osipenko** (1907-1939), **Marina Raskova** (1912-1943) in **Valentina Grizodubova** (1910-1993) so leta 1937 postavile ženski rekord v dolžini poleta. Z letalom ANT-37 so preletele razdaljo 5900 km od Moskve do ruskega Daljnega vzhoda.

50. obletnica rekordnega poleta ruskih pilotk: Poline Osipenko, Marine Raskove in Valentine Grizodubove

Kot veliko drugih pilotk se tudi Raskova na začetku ni zanimala za letala. Doštudirala je kemijo in postala laborantka na Tehnični akademiji za letalstvo. Tam se je začela zanimati za navigacijo in tehnične instrumente na letalih. Od tu pa ni daleč do pilotiranja. Specializirala se je na letenje po instrumentih – slepo letenje. Leta 1936 je srečala Valentino Grizodubovo, ko sta se dogovorili, da postavita nov rekordni dolžinski ženski polet. Rekord s 1443 km sta dosegli že naslednje leto. Leta 1938 pa je Raskova skupaj s Polino Osipenko postavila s 1749 km ženski rekord v krožnem poletu. Raskova je bila velikokrat odlikovana, dobila je dvakrat Orden Lenina, imenovana je bila za heroja Sovjetske zveze. Ko je izbruhnila druga svetovna vojna, so na njeno pobudo ustanovili ženske vojaške

letalske enote. Ustanovila je tri ženske letalske polke. Enega od njih so sestavljale izključno ženske. Nemci so jih imenovali »Nočne čarovnice«. Nad sovražne položaje so namreč priletele z ugasnjenimi motorji, odvrgle bombe, vžgale motorje in se hitro vrnil v bazo. Na enem od vojnih poletov v zelo slabem vremenu je njeno letalo strmoglavilo. Vsa posadka se je ubila.

Iz let po drugi svetovni vojni sta znani pilotki Američanka **Jacqueline Cochran** (1912–1980) in Francozinja **Auriol Jacqueline** (1917–2000). Zasloveli sta po vzajemnem »ping-pongu« rekordov. Auriolova je študirala je na univerzi v Nantesu in na umetniški šoli v Luvru.

Med drugo svetovno vojno je sodelovala v odporiškem gibanju. Poročena je bila s Paulom Auriolom, sinom predsednika Francije (1947-1954). S pilotiranjem se je začela ukvarjati leta 1947, najprej kot turistična pilotka in nato kot akrobatska pilotka. Leta 1949 se je hudo poškodovala, ko je vodno letalo, s katerim je potovala, treščilo v Seno. Kar dve leti in 22 operacij je bilo potrebnih za rehabilitacijo. Že v času rehabilitacije se je v ZDA naučila pilotirati helikopterje. Leta 1951 je postala vojaška pilotka in prva ženska testna pilotka. Tega leta je postavila z letalom Vampire jet ženski hitrostni rekord in premagala rekord Jacqueline Cochran, ki ga je ta dosegla z letalom P-51. S tem se je začela prijateljsko tekmovanje med tema pilotkama, ki je trajalo več kot desetletje. Leta 1953 je z Mystere IV kot druga ženska letela hitreje od zvoka. Z letali Mirage III C in Mirage III R je v letih 1962 in 1963 dosegla nove hitrostne rekorde. Je bila ena prvih pilotov na nadzvočnem potniškem letalu Concorde. Sodelovala je s kmetijskim ministrstvom pri uporabi letal za pomoč pri kmetijstvu (odkrivanje vodnih virov, odkrivanje rastlinskih škodljivcev). Je največkrat odlikovana Francozinja. Za svoje letalske dosežke je prejela ameriško Mednarodno Harmonovo nagrado (1952, 1953, 1959), diplomu Paula Tissandra (1953), zlato Letalsko medaljo (1963), veliko medaljo francoskega letalskega združenja (1963) in legijo časti (1963). Za delo pri kmetijskem ministrstvu je dobila Ceresovo medaljo FAO združenih narodov.

Američanka Cochranova je v času druge svetovne vojne organizirala ženske letalske enote (WASP). V njih je več kot 1000 pilotk pilotiralo letala iz tovarna na vojaška letališča. Je prva ženska, ki je letela hitreje od zvoka (na letalu F-86 leta 1953). Letalsko spričevalo je dobila leta 1932 po komaj treh tednih šolanja. Takoj jo je prevzela tekmovalnost, saj je že v času pred drugo svetovno vojno dosegla številne rekorde in bila v letih od 1937 do 1939 izbrana za najboljšo pilotko sveta. Dosegla je absolutno največ posameznih različnih letalskih rekordov.

Svetlana Savickaja (1948-) je sicer znana kot druga ženska astronautka, ki je leta 1982 v Sojuzu T-7 poletela v vesolje in kot prva ženska, ki se je leta 1984 sprehodila izven vesoljske ladje. Je pa tudi znana pilotka, saj je leta 1975 postavila letalski hitrostni rekord 2683 km/h. Je tudi svetovna rekorderka v padalstvu in zračni akrobaciji.

Seveda pa v današnjem času ženske niso več »osamljene golobice«, ampak z ramo ob rami z moškimi kolegi pilotirajo letala na rednih potniških linijah. Letijo praktično na vseh vrstah letal in opravljajo različne letalske naloge. So tudi vojaške pilotke, kjer pa vsaj na zahodu ne sodelujejo edino pri posebnih vojaških operacijah.

Viri:

- zapiski avtorja,
- <http://www.ctie.monash.edu.au/hargrave/>
- <http://en.wikipedia.org/>

Peter Suhadolc

Filatelistična in numizmatična razstava ob začetku proslav za 100-letnico delovanja Zadružne kraške banke na Opčinah pri Trstu

Sklop proslav ob stoletnici svojega delovanja je Zadružna kraška banka (ZKB) na Opčinah začela s filatelistično in numizmatično razstavo ter prikazom starih razglednic okolice Trsta. ZKB je razstavo pripravila v sodelovanju s Slovenskim filatelističnim klubom Lovrenc Košir in Slovenskim numizmatičnim društvom Janez Vajkard Valvazor, oba iz Trsta.

Predsednik bančne ustanove Sergij Stancih je v uvodnem pozdravu strnil pomen razstave, ki je bil prikazati tako poštno kot denarno zgodovino zadnjih sto let v prostoru, kjer deluje banka. Vse to je bilo ilustriano s starimi razglednicami iz začetka prejšnjega stoletja, ki nazorno prikazujejo, kako so izgledale vasi v okolici Trsta, ko je banka začela poslovati.

Razstavljene razglednice so le del zapuščine, ki jo je ZKB lani odkupila. Okoli dvesto razglednic je uredil za razstavo član SFK Lovrenc Košir Igor Tuta. Celotno zbirko si je bilo mogoče ogledati tudi na ekranih računalnikov, saj je arhitekt Matino Kokorovec poskrbel za skeniranje vse zapuščine z visoko ločljivostjo.

Razstava je slonela predvsem na izčrpnem pregledu denarne in poštne zgodovine zadnjih sto let na tržaškem ozemlju. Številni politični preobrati in vojne so izredno popestrile tako pretok bančnih in poštnih vrednotnic, kot poštnega poslovanja, razvidnega iz poštnih žigov, kar sta ilustirala v svojih nagovorih tako predsednik Slovenskega numizmatičnega društva Valvazor Andrej Štekar, kot predsednik Slovenskega filatelističnega kluba Košir Peter Suhadolc.

Razstava je bila razdeljena na zgodovinska obdobja: avstroogrosko cesarstvo

in prva svetovna vojna, povojna italijanska zasedba in nato kraljevina Italija, druga svetovna vojna z nemško zasedbo in osvoboditvijo, povojno obdobje Svobodnega tržaškega ozemlja ter na koncu vladavina republike Italije. Vsako obdobje je bilo prikazano z zbirko bankovcev in kovancev, ki so bili tedaj v rabi, ter s poštnimi znamkami in žigi na poštnozgodovinskih dokumentih.

Numizmatični del se je pričel pri nekdanji avstroogroski kroni, prikazal rabo lire in po vojni amlire, ki so jo uvedli med vojno Američani na osvobojenih ozemljih, ter bankovcih partizanske valute, prvi tiskani denar v zasužnjeni Evropi. Med primerki bankovcev republike Italije so veliko pozornost vzbudili mini čeki, ki so jih banke uvedle v sedemdesetih letih zaradi pomanjkanja kovancev. Posebno redki so tisti, ki jih je tiskala Tržaška kreditna banka. Denarni prikaz se je sklenil z zbirkami nove valute evra. Izredno zanimive so bile tudi denarne obveznice, od tistih iz avstrijskih časov do tistih, ki so jih za financiranje osvobodilne vojne izdali partizani.

Filatelistični del je začela bogata zbirka o zgodovini openske pošte, ki jo je pripravil Peter Suhadolc. Poštnozgodovinski dokumenti s svojimi žigi različnih oblik in variant (italijanska uprava je na primer po prvi svetovni voji izklesala vsa

projekt | voda

Kreditiranje
za obnovo starih
ali izvedbo novih "štirn"
[kraški vodnjaki]

za dodatne informacije www.zkb.it

slovenska imena iz žigov) nazorno pričajo o burnem političnem dogajanju. Zanimivo je, da je iz žiga po padcu fašizma 25. julija 1943 izginila oznaka "fašistične dobe" z rimskimi številkami, vendar se je ponovno "prikazala" po nemški zasedbi sredi septembra, ko so jo lokalni fašisti zopet uvedli, dokončno pa je izginila šele z osvoboditvijo, maja 1945. Obdobje Kraljevine Italije in prvo povojno obdobje je prikazal z dvema že uveljavljenima zbirkami žigov Branko Morenčič, predsednik FD Dr. Franc Marušič iz Nove Gorice. Člana SFK Lovro Košir Bruno Počkaj in Igor Tuta sta razstavila del znamk Kraljevine Italije, oziroma obdobje Svobodnega tržaškega ozemlja (cona A). Obdobje STO je prikazal z žigi na izdajah SFK Lovro Košir Igor Tuta, ki je razstavil tudi del svoje zbirke Republike Italije.

Razstava je dokazala, da je zbirateljstvo tesno povezano z zgodovino nekega področja. Razveseljivo je predvsem dejstvo, da si je razstavo, ki je bila odprta od 25. januarja do 8. februarja 2008 ogledalo veliko ljudi, predvsem mnogo mladine v okviru šolske dejavnosti.

Zahvala za uspeh gre predvsem ZKB, ki je s prireditvijo razstave tudi podprla in ovrednotila delovanje obeh slovenskih tržaških zbirateljskih društev.

2. Od odprtja poštnega urada do konca avstroogrske monarhije

Prvi operni poštni žig je bil mali enokrožen s nadjasnim datumom, imenovan tudi napretnik.

Primerki odbisa dne 27. junija 1861 na znamki za 5 kr izdaje 1874, odbisa dne 2. januarja (brez navodbe leta) na poštici znamk za 10 kr izdaje 1863 in na odnisku dopisnice dne 30. decembra 1864.

Žig na dvojezični nemško-slovenski dopisnici potovani v Gorico 20. aprila 1865.

3. Italijanska zasedba in kraljevina do konca druge svetovne vojne

Po italijanski zasedbi naših krajev je Italija uvedla svoje znamke in celine, vendar s postitki. V prvih letih pa je še vedno prevladovala stari avstrijski žig s napisom OPCINA.

Primer pisma z Opčin v Rim dne 16. januarja 1919 s postiskarimi znamkami "Venetia Giulia".

Na postisk italijanskih svobodnjakov so 28. aprila 1919 italijanske oblasti še uvedle svoje znamke in dopisnice na zasedenem območju.

Dopisnica napisana v kavarni Senczo na božični dan leta 1919 (odpotovala dan kasneje na Dunaj).

Listi iz zbirke Petra Suhadolca, ki je bila razstavljena na razstavi ob 100-letnici delovanja Zadruške kraške banke na Opčinah pri Trstu.

Staša Bračič

Prvič komisarka

Potem, ko sem opravila vajeniško dobo na nekaj domačih razstavah in pripravništvo na svetovni razstavi Espana 2004 v Malagi, mi je IO FZS zaupal samostojno vlogo komisarke na razstavi iz sklopa vsakoletnih razstav Delovne skupnosti Alpe-Jadran filatelija, Deutschlandsberg 2008.

Vtise bi lahko zapisala na kratko: razburljivo, novo, odgovorno, prijetno, filatelistično.

Delo samo se je začelo že nekaj časa pred samo razstavo. Treba je bilo pogledati, kateri eksponati bi bili primerni za razstavo in povabiti razstavljalce k sodelovanju. Potem je bilo treba stopiti v stik s prireditelji razstave in ponuditi naš izbor eksponatov ter urediti vse, kar je pač potrebno. Izkušnja mi je povedala, da je predvsem to zelo zahteven del opravil komisarja. Pot na razstavo je skoraj nujna, saj je potrebno prinesiti in postaviti eksponate, si ogledati razstavo, se srečati z drugimi komisarji, pogovoriti s sodniki in se kaj novega naučiti. Vse to, tudi zaradi prijazne pomoči kolegov pri postavljanju in pri pospravljanju razstave, ne morem šteti za naporno delo;

bolj se mi je zdelo kot nagrada za vse prej opravljeno delo.

Deutschlandsberg mi bo vsekakor ostal v lepem spominu, tam smo bili namreč sami prijatelji. Z mnogimi se srečujemo na razstavah že nekaj let, spoznala pa sem tudi nekaj novih. Obkroženi smo bili s filatelističnimi zgodbami in tudi mestece, pokrajina in vreme so nam služili.

Vseeno pa moram priznati, da sem bila ob prihodu v Deutschlandsberg v vlogi komisarke, kar malo razočarana. Ko smo vstopili v razstavne prostore, sem navdušeno poiskala glavnega komisarja razstave in po uvodnem pozdravljanju takoj začela s svojimi dolžnostmi. Hitro pa sem ugotovila, da v programu ni nobenega srečanja komisarjev, nobenega sestanka, moja naloga je bila le

postaviti zbirke v vitrino in jih čez tri dni vzeti ven. Najverjetneje je moje razočaranje povezano s spomini na postopke iz drugih razstav in pričakovala sem, da bi nas vsaj komisarje predstavili med sabo.

Ampak nobene težave ni bilo, stike smo navezali pač sami. Druženje je bilo vse dni prijetno, vsi smo bili polni energije in idej za v prihodnje, gostitelji so za nas lepo poskrbeli. Sirčki, na katere degustacijo so nas povabili, so bili izvrstni, vino tudi (to so mi povedali seveda tisti, ki so ga poskusili)

Častni gostje na slovesnosti ob odprtju razstave, ki je bila postavljena v športni dvorani v Deutschlandsbergu.

in videli smo celo največji klopotec (če lahko verjamemo tej trditvi). Nekaj problemov je bilo pri razgovoru s sodniki, predvsem zato, ker večini angleščina ni tekla najbolj gladko.

Slovenski razstavljalci smo se dobro odrezali in ocenjujem naše sodelovanje za uspešno.

Mihael I. Fock, pozlačena medalja (TR 77 točk),

Peter Suhadolc, srebrna medalja (TR 66 točk),

Alojz Tomc, pozlačena medalja (TR, 75 točk),

Branko Morenčič, srebrna medalja (PZ, 68 točk),

Staša Bračič, pozlačena medalja (TE, 77 točk),

Borut Lesjak, srebrna medalja (TE, 60 točk),

Boris Rupnik, pozlačena medalja (TE, 71 točk),

Lara Plavčak, zlata medalja + posebna nagrada (ML, 85 točk),

Špela Pok, srebrna medalja (ML, 61 točk).

Upam, da sem svojo prvo vlogo komisarke zadovoljivo opravila. Ugotovila pa sem, da potrebujem še nekaj prakse, da bom lahko rekla, da sem dobro opravila vse komisarske dolžnosti; ampak vsi moramo nekje začeti.

Prijateljsko druženje pred turistično kmetijo (foto: P. vaz Pereira)

Staša Bračič (levo) s priznanjem, ki ga je prejela od predsednika ocenjevalne žirije g. Kotala, in komisar razstave H. Fresacher (desno).

Če ste pri geografiji poslušali le na eno uho, če bi radi doživeli Slovenijo malo drugače, če bi radi čudovito naravo z vsemi njenimi danostmi opazovali sede, med varno in umirjeno vožnjo, če bi radi doživeli kakšno skrito razgledno točko, če bi radi slišali kakšno sočno podrobnost iz življenja znanih in manj znanih ljudi, potem se zapeljite z Igorjem Pircem iz Deutschlandsberga v Ljubljano, ne bo vam žal. Je pa res, da bo vaša pot zagotovo unikatna, saj je njegovo pravilo, da se nikoli ne pelje po čisto isti poti, če se le da.

Priložnostni ovitek, ki so ga pripravili organizatorji. Žal, je bil v poštnem prometu poškodovan.

Mihael I. Fock

ISRAEL 2008

Filatelistično svetovno prvenstvo 2008

V Tel Avivu je bila od 14. do 21. maja 2008 svetovna filatelistična razstava, na katero smo se prijavi tudi slovenski razstavljalci.

Organizator je od ponujenega sprejel le dve zbirki in knjigo. Razstava je bila vsekar ena najbolj organiziranih. Prijazna dekleta so nas pričakala že na letališču Ben Gurion in po nekaj minutah smo opravili vse carinske in mejne procedure, shuttle avto-bus pa nas je odpeljal v Tel Aviv, v hotel Dan Panorama. Pet zvezdic.

Shuttli so vozili od 8. ure zjutraj do poznih ur zvečer v kongresni center, kjer je bila razstava, vsako uro, dokaj točno. Otvoritev je bila veličastna z nekaj govori in bifejem. Prisoten je bil tudi direktor Pošte Slovenije s sodelavci. Slovenska pošta je imela v trgovskem delu svojo prodajno stojnico. Razstava je bila postavljena v veliki dvorani z 2500 razstavnimi vitrinami. Sama postavitvev je bila v redu, kljub nekaj težavam.

Tel Aviv je moderno mesto s prekrasno plažo, dolgo okrog 5 km. Iz hotela je 10 minut peš do stare Jaffe, predhodnice Tel Aviva. Veliko je bilo turizma, ogledov bibličnih krajev in izredno dobra pogostitev. Na izletu za sodnike in komisarje je bilo polno lepih presenečenj. Lep je bil tudi konec, palmares s programom.

Organizatorji so na zaključni svečanosti družno zapeli izraelsko himno (foto: M. I. Fock)

In rezultati sodnikov. Kot ponavadi niso vsi zadovoljni, vendar ocenjujem, da je vse realno:

Veselko Gustin: Slovenci v Ducejevih kampih 1941–1945 (eno okno), pozlačena medalja;

Nace Fock: Sivo gosje pero (mladinska), velika srebrna medalja;

M. I. Fock: Academia Traiectina (knjiga), srebrna medalja.

In svetovno prvenstvo: s prednostjo 2 glasov ga je osvojila zbirka »Bulls eye 1845« prve Brazilske izdaje. Na drugem mestu je bil večni Dr. Saverio Imperato s svojo Toskano.

Stara prijatelja: M. I. Fock in kapetan F. S. Marinho iz Brazilije

Po desetih dneh smo se domov vračali zgodaj zjutraj. Organizator je poskrbel za vse prevoze in hitro opravljeno carinsko kontrolo. Osebni pregledi, so šli za čuda tudi dokaj hitro. Zelo lepo doživetje. Naslednjič grem tja na daljši dopust.

Obisk v RPSL

Royal Philatelic Society of London (RPSL) je najstarejše in najbolj elitno filatelistično društvo (tudi zelo številčno, saj ima okoli 1500 članov iz 60 držav). Ustanovljeno je bilo leta 1869 in od 1906 naprej deluje pod pokroviteljstvom angleške vladarske hiše (zato tudi Royal PSL). Tako je sedaj že več kot petdeset let pod pokroviteljstvom njenega veličanstva kraljice Elizabete II, ki včasih pride tudi na ogled, običajno pa pošilja svojega filatelističnega kuratorja. Društvo razpolaga z eno od največjih filatelističnih knjižnic na svetu. Pravi raj za pravega filatelista.

V Sloveniji smo zaenkrat trije člani tega društva. Dva sva 13. marca letos prvič obiskala prostore Kraljeve filatelistične družbe na ulici Devonshire 41 v Londonu in v dopoldanskem času uživala v raziskovanju bogate knjižnice (vsaj štirje prostori polni knjižnih omar).

Popoldne smo si ogledali razstavo prvih Iraških znamk iz časa Lawrencea

Arabskega in angleškega osvajanja Iraka od leta 1917 do padca kraljevine leta 1958. Odlična predstavitev tega obdobja na 52 razstavnih panojih z mnogimi unikatnimi primerki, ki jih je pripravil g. Freddy Khalastchy, RPSL. Zbirka se prične s provizoričnimi izdajami in osvojitvijo Bagdada (gener. Maude 11. marca 1917) in konča s kraljem Faisalom II. (umorjen pri 24 letih leta 1958).

Ob 16. uri je predsednik RPSL ob prisotnosti sekretarke gospe Cristine Earl pozdravil navzoče (vsaj 50 članov in veliko gostov) ter še posebej člana iz Slovenije. Sledila je kratka predstavitev razstave in naše knjige o Companhiji do Nyassa. Prisotni so bili vsi vodilni angleški filatelisti na čelu s kraljičinim kuratorjem za filatelijo, pa tudi nekaj članov iz Nemčije in Italije. V prijetnem klepetu ob dobrem francoskem vinu smo se zadržali do poznih večernih ur.

Mihael I. Fock

M. I. Fock pred vhodom v prostore Kraljevega filatelističnega kluba v Londonu (foto: I. Pirc)

Igor Pirc

17. zasedanje Delovne skupnosti Alpe-Jadran Filatelija v Deutschlandsbergu

Ob koncu 13. razstave Alpe Jadran, ki je bila od 17. do 20. aprila v mestecu Deutschlandsberg, JZ Štajerska, smo se na 17. redni seji srečali predstavniki iz vseh sedmih držav članic in pregledali sodelovanje zadnjega leta, vključno s tekočo razstavo.

Prisotne sta najprej pozdravila častni gost – predsednik evropske filatelistične zveze FEPA, gospod Pedro vaz Pereira in namestnik predsednika avstrijske filatelistične zveze gospod Alfred Kunz.

Sestanek sem tokrat vodil kot predsednik Delovne skupnosti avtor zapisa Igor Pirc, kajti izvolitev novega predsednika je sledila šele na koncu dnevnega reda. Ugotovili smo, da je bilo sodelovanje v preteklem letu živahno: na mednarodni specializirani razstavi TretjeOkno 07 v Kranju so sodelovali razstavljalci iz osmih držav s preko 50 eksponati, na decembrski razstavi v Seiersbergu pri Gradcu pa iz štirih držav. Krona letnega druženja je vsekakor razstava Alpe

Jadran v Deutschlandsbergu s 76 eksponati iz vseh sedmih držav članic. Razstava je bila ocenjena kot ena izmed najboljše pripravljenih. Pohvaljen je bil tudi slovenski prispevek k ažurnemu vodenju vsebinsko in oblikovno privlačne spletne strani Delovne skupnosti www.alpeadria.eu.

V vsebinskem delu razprave je bilo na predlog avstrijske zveze obravnavano vprašanje udeležbe razstavljalcev, ki niso iz tako imenovanega »teritorija delovne skupnosti Alpe Jadran« (edino Hrvaška in Slovenija sta prisotni s celo državo, druge dežele pa s po nekaj zveznimi pokrajina mi ali komitati ali provincami – več o tem na omenjeni spletni strani).

Sklep, ki pomeni dopolnitev dogovo-

Delovno predsedstvo: od leve Hadmar Fresacher, Pedro Vaz Pereira, Igor Pirc

Predstavniki sedmih držav, članic DS AJF

ra, je bil, da v primeru, ko ni dovolj prijavljenih eksponatov iz teritorija DS Alpe-Jadran, lahko kandidirajo razstavljalci iz ostalega dela držav članic, vendar mora biti eksponat vsebinsko

povezan (politično, zgodovinsko, geografsko, kulturno, športno ali kako drugače) z idejo Alpe-Jadrana.

Naslednji organizatorji so Bavarci – predstavili so priprave na 14. razstavo, ki bo potekala marca 2009 v Münchnu (komisar FZS je Branko Morenčič); za njimi so v vrsti Madžari leta 2010, Hrvati leta 2011, Švicarji iz Ticina leta 2012 in potem zopet Slovenija.

Na koncu sestanka sem predal štafetno palico predsedujočega za naslednja tri leta hrvaškemu predstavniku, predsedniku HFS in prijatelju, gospodu Ivanu Libriću z željo, da nadaljuje to edinstveno sodelovanje organiziranih zbiralcev in razstavljalcev iz sedmih držav, v katerih govorimo pet različnih jezikov in živimo v vznožju Alp, ob obalah Jadranskega morja in Panonske nižine. Kljub marsikateri zgodovinski, politični, gospodarski ali kulturni raznolikosti že petnajst let, kar precej predno nas je povezala Evropska zveza, pletemo prijateljske vezi in pripravljamo bogate in dobro obiskane razstave.

Predaja poslov novemu predsedniku DS AJF Ivanu Libriću (levo)

Redna skupščina Filatelistične zveze Slovenije

V soboto, 5. aprila 2008, je bila v prostorih Pošte Slovenije na Čopovi 11 v Ljubljani redna skupščina FZS. Ker je zapisnik skupščine objavljen na spletni strani Zveze, www.fzs.si, objavljamo samo nekaj najvažnejših ugotovitev in sklepov.

Udeležba na skupščini je bila tokrat nekoliko slabša, saj je bilo prisotnih samo 26 delegatov iz 18 društev. Ob tem bi si morali postaviti vprašanje, zakaj je odnos do najvišjega organa Zveze, ki lahko sprejema za vse njene člane pomembne odločitve, v mnogih sredinah tako slab. Gotovo ne more biti razlog za neudeležbo strošek prihoda; da bi imela večina podobne možnosti za prihod, so skupščine v zadnjih dese-

tih letih vedno v Ljubljani. Kljub skromnejši udeležbi je bilo število delegatov dovolj veliko, da je bila skupščina sklepna in je sprejemala veljavne sklepe.

Na predlog FD Trbovlje, ki ga je predhodno obravnaval in potrdil IO FZS, so delegati soglasno sprejeli statutarni sklep, ki spreminja naslednja določila statuta:

Delegati na redni skupščini FZS v prostorih Pošte Slovenije na Čopovi 11 v Ljubljani (foto: V. Ferant)

Delovno predsedstvo. Od leve: V. Guštin, B. Dodič in L. Zajc (foto: V. Ferant)

1. Mandat vršilcem funkcij v organih FZS (Izvršni odbor, Nadzorni svet, Častno razsodišče) se podaljša z dveh na štiri leta.
2. Skupščina prenese potrjevanje zaključnega računa za posamezno poslovno leto na IO FZS.
3. Posameznik lahko opravlja funkcijo predsednika FZS največ dvakrat zaporedoma (prej trikrat).
4. Ključni funkcionarji (predsednik, oba podpredsednika, blagajnik in glavni tajnik) tvorijo Upravo FZS (prej sekretariat) kot operativno telo.
5. Nadzorni odbor ima poleg treh članov še dva nadomestna člana.
6. Predlagane spremembe statuta začnejo veljati takoj oziroma ko novi statut potrdi upravni organ.

Letna članarina Zvezi bo v letih 2009 in 2010 za člane 6 € in 3 € za mladince. O nadaljnji spremembi članarine bo odločala redna skupščina leta 2010. Delegati so soglasno sprejeli tudi smernice in program dela od 2008 do 2010 ter razrešili dosedanje organe FZS.

Volitve v organe FZS so dale naslednje rezultate. Člani IO FZS (glej komentar k fotografiji). Nadzorni odbor sestavljajo:

Tone Simončič – predsednik,
Boris Dodič, Sergij Koglot – člana,
Odo Kalan, Cveto Majdič – nadomestna člana.

Častno razsodišče: Dušan Božič, Sebastjan Fabjan, Mihael Hladnik, Mirko Smodiš, Igor Tuta, nadomestna člana Jože Keber, Darko Poštrak.

Izvršni odbor FZS se je takoj po končani skupščini sestal in izvolil upravo (glej komentar k sliki).

Poleg potrditev priznanj zaslužni filatelist in častni član FZS (glej str. 4) je skupščina potrdila tudi priznanje Lovrenc Košir za življenjsko delo za Staneta Čufarja, Franca Klemenčiča in Božidarja Koželja. Na skupščini je bilo podeljeno tudi srebrno priznanje Lovrenc Košir Robertu Jordanu in bronasto priznanje Lovrenc Košir Tomažu Kristanu.

Člani novega IO FZS. Čepijo od leve: Walter Schwarz, Robert Jordan - blagajnik, Veselko Guštin – glavni tajnik, Alojz Tomc. Stojijo v prvi vrsti, od leve: Vencelj Ferant, Mihael I. Fock, Lado Zajc, Vekoslav Krahulec, Marjan Merkač. Stojijo v drugi vrsti, od leve: Branko Morenčič, Bojan Bračič – podpredsednik, Igor Pirc – predsednik, Ivan Nanut, Peter Suhadolc – podpredsednik, Silvester Bajc.

K ocenjevanju aktivnosti društev v obdobju 2006 in 2007 se je prijavilo le 12 društev, kar je manj od polovice. Za tiste, ki so ob prvem ocenjevanju pred dvema letoma pogrešali diplome, lahko zapišemo, da so diplome tokrat bile podeljene, tudi za nazaj. Za obdobje 2006 in 2007 so bila društva ocenjena tako:

1. FD dr. F. Marušič Nova Gorica, 2.628 točk,
2. FD Idrija, 2.566 točk,

3. FD Trbovlje, 2.389 točk,
4. FD Škofja Loka, 2.006 točk,
5. FD Maribor, 1.686 točk,
6. FK Koper, 1.644 točk,
7. FD Ptuj, 812 točk,
8. DZ Ajdovščina-Nova gorica, 616 točk,
9. KFD Ravne, 605 točk,
10. SFK Trst, 532 točk,
11. DZ Verigar, Brežice, 420 točk,
12. FD Slovenj Gradec, 218 točk.

**NATIS TE STRANI JE Z DONACIJO OMOGOČILO
KOROŠKO FILATELISTIČNO DRUŠTVO RAVNE NA KOROŠKEM**

Branko Morenčič

Filatelistično društvo dr. Franc Marušič Nova Gorica

Avgusta 1949 so se solkanski in okoliški filatelisti zbrali v kavarni v Solkanu, sedaj Okrepčevalnica in picerija Soča, in oblastem poslali prijavo za registracijo »Filatelističnega društva Nova Gorica«. Ob registraciji je Poverjenišvo za notranje zadeve pri Ljudskem odboru Goriške oblasti v Postojni, novemu društvu določilo tudi delokrog delovanja na območju krajev na Goriškem, Sežanskem in celo na Ilirskobistriškem, dokler se na zadnjih dveh ne bodo organizirala podobna društva.

Solkanski filatelisti so z veliko vnemo začeli z delom in že po osmih mesecih pripravili svojo prvo razstavo. Filatelistična zveza Slovenije jih je denarno nagradila, odmev pa je bil tudi v strokovnem tisku. Zagrebški Almanah je naslednje leto priobčil poročilo o sestavi društva, kjer zveemo, da je bil predsednik dr. Franc Marušič, tajnik Otokar Makuc, blagajnik Janko Bavčer, člani pa Anton Leskovec, Stanko Zadnek, Kristjan Bavdaž, Ludvik Gabrijelčič in Branko Marušič. V nadzornem odboru sta bila Julij Makuc in Jože Ciani, predsednik častnega razsodišča je bil dr. Zoran Dietz, člana pa Stane Fabjan in Alojz Krajnik. Ti člani so bili v naslednjih letih še naprej aktivni režiserji društvenega delovanja. Društvo seveda ni imelo lastnih prostorov, člani so se sestajali v prostorih kavarne v Solkanu.

Leta 1952 je bila reorganizacija državne uprave in društvo je bilo potrebno na novo registrirati. Pri tem je bila za člane iz ajdovskega področja ustanovljena sekcija, ki se je leta 1955 oblikovala v samostojno društvo. Iz poročila in zapisnika 3. rednega občnega zbora FZS konec marca 1952 razberemo, da je bilo društvo med petimi najboljšimi v Sloveniji. Tega leta je dr. Franc Marušič razstavljal na prvi jugoslovanski razstavi v Beogradu.

Društvo je leta 1952 tudi prvič predlagalo izdajo znamke in sicer ob 40. obletnici smrti Edvarda Rusjana, kar pa ni bilo sprejeto, ker je bila ta obletnica že dve leti prej. Osvojen pa je bil predlog za 10. obletnico osvoboditve Slovenskega primorja septembra 1953 na Okroglici.

Po delni normalizaciji odnosov z Italijo je bil leta 1955 vzpostavljen maloobmejni promet. Tedaj je prišlo do stikov s filatelisti obmejnih krajev, najprej v Gorici, nato tudi širše. Rezultat je bilo kasnejše pobratenje s filatelisti iz Červinjana. Sedaj društvo aktivno sodeluje s filatelisti iz SFK Lovrenc Košir iz Trsta, pa tudi s filatelisti društev v Codroipu in Palmanovi v Furlaniji.

Finančno stanje društva, ki se v celoti samo financira, se je občutno izboljšalo z izdajanjem društvenih filatelističnih izdaj. Do sedaj je društvo izdalo 140 različnih pisemskih ovitkov in dotiskov dopisnic ter 18 maksimum kart in nekaj več priložnostnih žigov. Društvo je do sedaj predlagalo izdajo že preko 20 znamk, odobrenih pa jih je bilo 9. Od tega sta bili za časa Jugoslavije izdani dve, leta 1953 za 10. obletnico osvoboditve Slovenskega primorja in za Sabotinsko cesto leta 1985. V samostojni Sloveniji je Pošta Slovenije na društveno pobudo izdala sedem znamk,

zadnje za svetovno mladinsko prvenstvo v kajaku in kanuju na divjih vodah na Soči pri Solkanu julija 2006. Društvo je Pošti Slovenije predlagalo tudi izdajo dveh razgledničnih dopisnic, ob 100-letnici Bohinjske proge in ob 30. obletnici priključitve Primorske k matični domovini, izdani sta bili junija 2006 oziroma septembra 2007. Ob vseh izdajah odobrenih znamk, je društvo organiziralo tudi njihovo predstavitev.

Društvo je vrsto let organiziralo filatelistične krožke na osnovnih šolah v Šempasu, Dobrovem v Brdih, Solkanu, Kostanjevici na Krasu in na OŠ Milojke Štukelj v Novi Gorici, od katerih danes delujeta le še zadnja dva pod vodstvom Draga Kuharja oziroma Venceslava Trohe.

Društvo je tekom let organiziralo številne razstave, prva je bila že osem mesecev po ustanovitvi društva. Odmevnejša je bila razstava leta 1973 v Tolminu ob 260. obletnici Tolminskega punta, in meddruštvena razstava leta 1975 v Novi Gorici s sodelovanjem italijanskih društev. Septembra 1997, ob

50. obletnici priključitve Primorske k matični domovini, je društvo počastilo z meddruštveno razstavo in predstavitvijo knjige Poštna zgodovina in filatelija na Primorskem avtorjev dr. V. Guština in B. Morenčiča. Oktobra leta 1999, ob svoji 50-letnici, je društvo ob odprtju razstave razvilo društveni prapor. Vstop Slovenije v EU maja 2004 je društvo počastilo z veliko meddruštveno razstavo s sodelovanjem italijanskih razstavljalcev. Zadnja je bila filatelistično-zgodovinska razstava lanskega septembra ob 60. obletnici priključitve Primorske k matični domovini. Vse te razstave so bile spremljane z ustreznimi filatelističnimi izdajami in priložnostnimi poštними žigi, lokalni mediji pa so o razstavah obširno poročali.

Prvi predsedniki društva so bili: 1949-1955 dr. Franc Marušič, 1955-1956 Ludvik Gabrijelčič, 1956-1965 dr. Franc Marušič. Sredi maja 1965 je umrl soustanovitelj in predsednik društva, dr. Franc Marušič. Na predlog novega predsednika Ludvika Gabrijelčiča je bilo društvo še isto leto poimenovano po

Po neki seji NO društva: z leve predsednik FD B. Morenčič, predsednik NO M. Hladnik, člana NO M. Kompare in L. Brumat, računovodja FD V. Haszłakiewicz (Foto: Miro Kompare)

njem. V letih 1965-1966 je bil predsednik Ludvik Gabrijelčič, 1966-1974 prof. Stane Zadnek in v letih 1974-1985 ponovno Ludvik Gabrijelčič. Sledili so mnogi drugi, med katerimi so bili za društvo najbolj zaslužni Kristjan Bavdaž, Janko Fili in Vinko Troha. Od leta 1995 društvo vodi Branko Morenčič.

Žal je društvo v svoji 55-letni zgodovini zgubilo vrsto zaslužnih članov, poleg prej omenjenih predsednikov (razen zadnjih dveh) še Franca Merviča, ki jim dolgujemo zahvalo za nesebično društveno delo. Sedaj je v društvo včla-

njenih 57 članov, od teh jih je 8 iz sosednje Italije. Člani se srečujejo vsako sredo, tudi v poletnih mesecih, od 18.-19. ure v Medobčinskem društvu invalidov, na Sedejevi 8, nasproti Policijske uprave v Novi Gorici.

Filatelistično društvo dr. Franc Marušič je za svoje uspešno delovanje septembra 1999 prejelo priznanje Mestne občine Nova Gorica. Za leta 2004/5 je bilo društvo ocenjeno kot tretje najboljše v državi, letos pa je bilo za obdobje 2006/7 proglašeno kot najbolj aktivno filatelistično društvo v državi.

Matjaž Metaj

Filatelija in računalnik

Tudi filatelisti si danes ne moremo predstavljati našega dela brez uporabe osebnega računalnika in interneta. Na internetu lahko najdemo informacije o novih znamkah na straneh državnih pošt, iščemo prijatelje za izmenjavo informacij in gradiva, lahko pa tudi kupujemo in prodajamo. Najdemo tudi strani nacionalnih filatelističnih zvez in mednarodnih filatelističnih organizacij. Najprej pa moramo informacijo na internetu sploh najti.

V začetni dobi razvoja interneta smo informacije v spletnem brskalniku iskali na štiri načine:

- Z ugibanjem
- Z imeniki
- Z iskalniki in
- Da izvemo naslov spletne strani (vizitka, prospekt, reklama, prijatelj...)

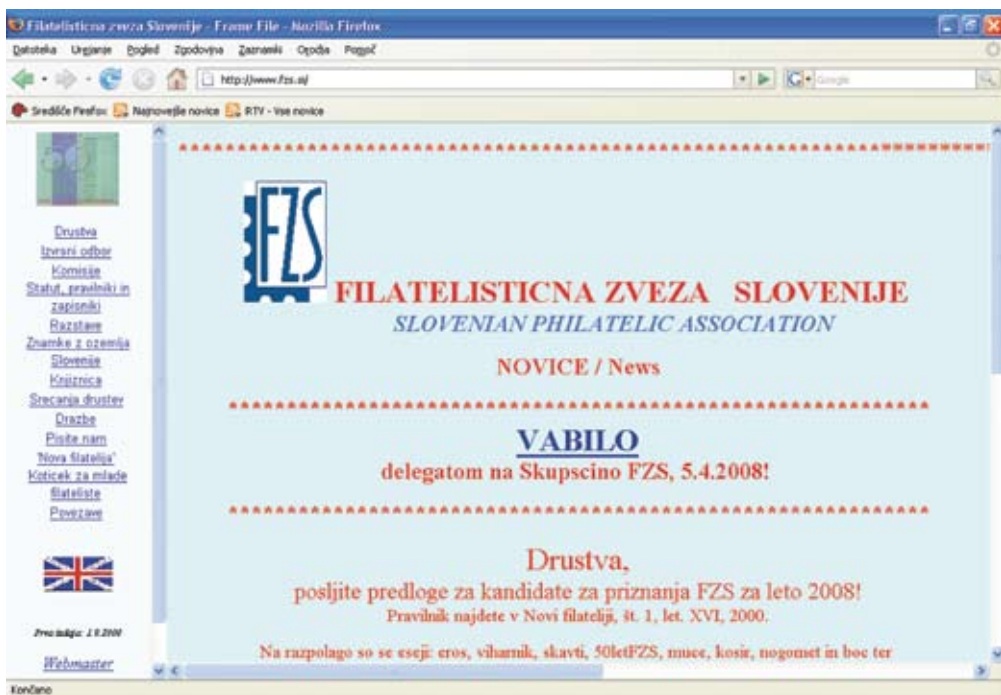
Prva možnost je dobra le za najbolj znane firme, pa še to ne vedno. Seveda www.bmw.com ali www.bmw.si bi verjetno šlo. Večina spletnih strani pa nima tako lahkega naslova za ugibanje. Ko sem iskal spletno stran Michel, sem napisal Michel.com in dobil francosko firmo za parfume. Četrta možnost je vse bolj pogosta, saj tu ni treba narediti nič več, kot samo v brskalnik, npr. Internet

Explorer, v nazivno vrstico vpisati pravi len naslov.

Iskalniki in imeniki

Imeniki niso pravi iskalniki, ampak samo sezname spletnih strani. Seznam se dopolnjuje tako, da vsak sam vnese podatke o svoji spletni strani z naslovom in iskalnimi gesli. Podatke lahko vnaša tudi iskalni stroj. Imenik išče samo v okviru lastne baze. Primer imenika je spletna stran matkurja.com. Mi se bomo tukaj omejili na prave iskalnike.

Iskalniki so sestavljeni iz programa (spider ali webcrawler), ki po svetovnem spletu išče spletne strani, ki vsebujejo vpisana iskalna gesla. Spletne strani tudi ocenjujejo, kako se ujemajo z iskalnim

geslom in zato so strani, ki jih iščemo, običajno na vrhu seznama. Trenutno veljata za najboljša iskalnika najdi.si za strani v slovenščini in google.com za mednarodno iskanje. Lahko pa uporabite tudi google.si, ki je prilagojen Sloveniji. Naša glavna naloga pri iskanju je določitev iskalnega gesla. Iskalno geslo mora biti jasno in kratko. Geslo vpišemo v iskalno okno iskalnika in pritisnemo gumb išči. Za največje iskalnike si lahko naložimo programček, ki nam iskalno vrstico vnese med ukazne gumbne spletnega brskalnika. To je ugodna možnost, saj ni treba posebej odpirati strani iskalnika. Pokaže se nam seznam spletnih strani, ki ustrezajo našemu geslu.

Že dolgo je glavna težava pri iskanju množica podatkov in kako izluščiti med njimi to, kar iščemo. Če v Googlu vneseemo geslo filatelija, najde 139.000 datotek. Če tega, kar iščemo, ni na prvih

petih mestih, se ne izplača gledati nižje po seznamu ali celo na naslednjih straneh seznama. Veliko bolj učinkovito je popraviti ali dopolniti geslo. Če vpišemo geslo filatelija razstave, je število najdenih strani samo še 3.960. Če še vedno nismo zadovoljni z najdenim, je bolje uporabiti še kakšen drug iskalnik, na primer yahoo.com, altavista.com in druge. Tudi za druge države obstajajo iskalniki, kot imamo pri nas najdi.si. Seznam lahko najdete na strani iskalniki.com in pogledate domače ali tuje iskalnike. Neko slovensko stran lahko celo bolje najde nek tuj iskalnik kot domači. Pri geslih lahko uporabimo še nekaj prijemov. Če je geslo sestavljeno iz več besed, potem dobimo strani, ki vsebujejo eno od njiju. Seveda so pri vrhu seznama tiste strani, ki vsebujejo obe besedi skupaj, nižje tiste, ki vsebujejo obe besedi ločeno, sledijo pa strani, ki vsebujejo le eno od besed. Če

želimo dobiti le strani, ki vsebujejo obe besedi, napišemo med besedi plus na primer filatelija+razstava in dobimo le 3960 zadetkov. Še bolje je napisati obe besedi med narekovajema. Iskalnik to vzame kot izraz. Za izraz »filatelistična razstava« je zadetkov samo še 605. uporabimo pa lahko tudi operatorje Boolove algebre, na primer filatelistična AND razstava NOT slikarska in podobno. Nekateri iskalniki podpirajo napredno iskanje, kjer odpremo stran s formularjem, v katerem natančneje odgovorimo kaj iščemo, obliko zapisa in podobno.

Kako svojo stran narediti bolj vidno.

Če imamo svojo spletno stran, želimo, da bi bila v iskalnikih vedno na prvem mestu. Če hočemo našo uvrstitve v iskalnikih izboljšati, moramo vedeti, kako iskalniki delujejo. Iskalniki so ogromni računalniki, običajno več povezanih računalnikov, ki shranjujejo podatke

o iskanjih in rezultatih iskanja. Tako so v prednosti stare in prenovljene strani pred novimi. Iskalnik ne išče strani sam, ampak zaposli tudi druge konkurenčne iskalnike. Tako si pomagajo med seboj. Vsako najdeno stran pa točkuje glede tega, kako dobro se ujema z iskalnim geslom. Vsaka spletna stran ima svoj naslov. Če je iskalno geslo v naslovu spletne strani, dobi ta veliko več točk, kot če je samo v besedilu. Poleg naslova pa so pomembna iskalna gesla, ki jih izdelovalec spletne strani vpiše, da naj bi to spletno stran opisovala. To vpišemo v ukazno vrstico <META NAME= «keywords»... Za vsako spletno stran si lahko ogledamo izvorno kodo, to je zapis strani v jeziku html. To storimo tako, da v brskalniku izberemo ukaz **Pogled** in izberemo **Izvorna koda**. V novem oknu se nam odpre zapis strani v programski kodi oziroma jeziku. Če pogledamo spletno stran <http://www.filatelija.com/>

```

Izvorna koda strani: http://www.filatelija.com/ - Mozilla Firefox
Datoteka Uključeno Pogledi Pogoj

<html>

<head>
<meta http-equiv="Content-Type" content="text/html; charset=iso-8859-2">
<meta http-equiv="Content-Language" content="sl">
<meta name="GENERATOR" content="Microsoft FrontPage 6.0">
<meta name="ProgId" content="FrontPage.Editor.Document">
<META NAME="Description" CONTENT="Use o zbiranju znamk - ne veste kako, berberite, vprašajte,
povetujte se s ostalimi, svetujte sami!>
<META NAME="keywords" CONTENT="znamke, znamka, ovitek, pismo, pola, blok, razglednica, ocenjevanje, zbiranje, zbirka, filatelija, menjava,
Herman, Solc, Boris, Vrhnika, Slovenija, Slovenija, forum, knjiga gostov, društvo, pošta, vprašanja, odgovori, članki, sponzor, izanje,
učenje, hobij, hobii, kolekcija, najbolše, novo, najlepše, divali, stavbe, politika, šport, olimpijada, nogomet, košarka, rokomet, plavanje, šah,
postage, stamp, philatelist, collection, philateli, philately, Briefmarke, Sondermarke, Gedenkmärke, Briefmarkensammlung">
<link rel="icon" href="favicon.ico" type="image/x-icon">
<link rel="shortcut icon" href="favicon.ico" type="image/x-icon">
<title>KAJ MORAMO VEDETI O ZBIRANJU ZNAMK IN FILATELIJI!</title>
</head>

<body bgcolor="#000000">

<p><center><embed width="800" height="600" src="uvod.swf" align="center" style="color: #904C50; font-family: Arial; font-weight
<p align="center"><a href="index.htm">
<font face="Arial" color="#904C50" size="2">Preklopi animacijo</font></a></p>
<p align="center">

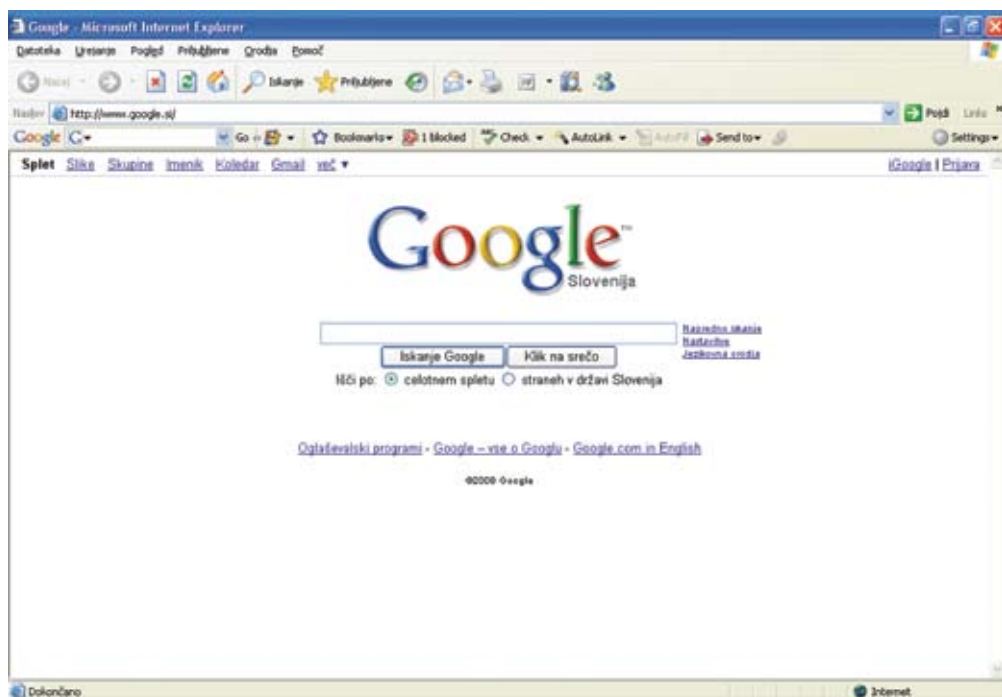
<script src="http://www.google-analytics.com/urchin.js" type="text/javascript">
</script>
<script type="text/javascript">
_uacct = "UA-450257-1";
urchinTracker();
</script>

</body>
</html>

```

bomo videli, da ukaz <META NAME=«keywords»... vsebuje celo morje izrazov: »znamke, znamka, ovitek, pismo, pola, blok, razglednica, ocenjevanje, zbiranje, zbirka, filatelija, menjava, razstava, Herman, Bole, Boris, Vrhnika, Slovenia, Slovenija, forum, knjiga gostov, društvo, pošta, vprašanja, odgovori, članki, sponzor, znanje, učenje, hoby, hobi, kolekcija, najboljše, novo, najlepše, živali, stavbe, politika, šport, olimpijada, nogomet, košarka, rokomet, plavanje, šah, postage, stamp, philatelist, collection, philateli, philately, Briefmarke, Sondermarke, Gedenkmarke, Briefmarkensammler«. Nasprotno pa spletna stran <http://www.alpeadria.eu/> v istem ukazu sploh nima vpisanih iskal-

nih gesel. Vendar sta obe strani visoko uvrščeni pri vseh iskalnikih. Poleg naslova in iskalnih besed iskalniki ocenjujejo tudi, koliko drugih spletnih strani ima povezavo na vašo spletno stran. Točke dobite tudi, če imate vi veliko povezav na druge spletne strani, zato si mnogi med seboj naredijo povezave in povečajo vidnost. V tekstu pa iskalnik pri več besedah upošteva, kako so besede skupaj ali narazen. Če sem zapisal, da nima smisla iskati naprej po seznamu, če iskanega ni med prvimi zadetki, vam mora biti jasno, da tudi drugi, ki bodo iskali vašo spletno stran, ne bodo prišli k vam, če v iskalnikih ne boste na prvih mestih. Seveda to velja za pravilna in primerna iskalna gesla. (Nadaljevanje prihodnjič).

NATIS TE STRANI JE Z DONACIJO OMOGOČIL RAJKO JERENEC

Slovenska filatelija v letu 1951

K raziskovanju stanja v slovenski filateliji v začetku petdesetih let prejšnjega stoletja me je napeljala pošiljka, ki mi jo je poslal g. Vojko Čeligoj. Izpisi in kopije iz Almanaha, ki ga je ob jubilejni XX. filatelistični razstavi izdalo Hrvaško filatelistično društvo v letu 1951, vsebujejo zanimive podatke tudi o slovenskih društvih in zvezi. Ko pa sem poskusil najti v Almanahu manjkajoče podatke v starih številkah Nove filatelije, sem ugotovil, da se ponekod podatki razlikujejo.

V Almanahu sem našel še nekaj napak (letnica ustanovitve FD Maribor, število društev v FZS), tako da bolj zaupam podatkom iz NF. Objava podatkov se mi zdi zanimiva za vsa društva. Tiste, ki imajo v svojih podatkih drugačne podatke prosim, da me obvestijo o tem.

V Almanahu so pri mnogih društvih objavljena tudi imena predsednikov, podpredsednikov, blagajnikov, tajnikov in drugih funkcionarjev društev. Če koga ti podatki zanimajo, naj mi sporoči.

Št. pod.	ime društva	ustanovljeno	št. članov
1	Ljubljana – Slovensko filatelistično društvo	1919	138
2	Ljubljana – Filatelistični klub Ljubljana	21. 3. 1934	485
3	Maribor – Društvo filatelistov	24. 8. 1933	415
4	Guštanj – Koroško društvo filatelistov	30. 8. 1949	36
5	Idrija	9. 8. 1949	47
6	Jesenice (15. 8.)*	11. 8. 1949**	52
7	Trbovlje	13. 8. 1949	93
8	Nova Gorica (14. 8.)	12. 8. 1949	
9	Kranj	22. 8. 1949	97
10	Kamnik (23. 8.)	1. 7. 1949	79
11	Tržič	24. 8. 1949	
12	Celje (25. 8.)	28. 8. 1949	192
13	Slovenska Bistrica	28. 8. 1949	43
14	Tolmin (28. 8.)	1. 8. 1949	42
15	Murska Sobota (29.8.)	1. 8. 1949**	50
16	Ljutomer (3. 9.)	20. 10. 1949	35
17	Ptuj	11. 9. 1949	57
18	Ljubljana – Fil. klub Triglav	16. 9. 1949	455
19	Domžale (17. 9.)	11. 9. 1949	66
20	Šoštanj – Savinjsko-Šaleško filatelistično društvo	18. 9. 1949	27
21	Novo mesto	25. 9. 1949	39
22	Rogaška Slatina	10. 10. 1949	38
23	Škofja Loka – FD Lovrenc Košir (30. 10.)	5. 11. 1949	60
24	Metlika (6. 11.)	16. 11. 1949	35
25	Gornja Radgona (24. 11.)	29. 11. 1949	36
26	Postojna	4. 12. 1949	65
27	Črnomelj	11. 12. 1949	33
28	Bled	18. 12. 1949	47

29	Vrhnika***	22. 1. 1950	40
30	Slovenske Konjice (29. 1.)	5. 2. 1950	40
31	Brežice	12. 2. 1950	39
32	Zagorje (25. 2.)	16. 2. 1950	40
33	Sevnica	12. 3. 1950	35
34	Velenje	23. 4. 1950	27
35	Dolnja Lendava	23. 4. 1950	22
36	Ilirska Bistrica (30. 4.)	1. 5. 1950	36
37	Radovljica ****		37
38	Ribnica na Dolenjskem	12. 11. 1950	42
39	Krško	10. 1. 1951	
40	Kranj – Filatelistični klub Prešeren	31. 1. 1951	
41	Slovenj Gradec	4. 2. 1951	27
42	Rogatec	24. 2. 1951	30
43	Kočevje		23

* V oklepajih so zapisani datumi ustanovitve posameznih društev, kot so zapisani v NF 1/1950 in 5/1950 in se razlikujejo od tistih iz Almanaha.

** V Almanahu je pri teh dveh društvih navedena letnica ustanovitve 1948, kar je pomota, saj so pred ustanovitvijo Filatelistične zveze Slovenije, 24. junija 1949 (v Almanahu je napačen podatek 15. junija) obstajala samo tri društva; dve ljubljanski in mariborsko. To potrjuje Organizacijsko poročilo Filatelistične zveze Slovenije, objavljeno v NF 1/1950, ki pa prinaša podatke le o prvih 26 podružnicah, kot so bila takrat označena društva.

*** Podatek je iz NF 5/1950, podatki so samo za 36 društev

**** V NF 7/1950 je podatek za stanje članstva 29. 7. 1950, kjer je FD Radovljica že omenjeno; datuma ustanovitve nisem našel.

Nagradna uganka

Najdite pare.

Vaša naloga je, da vsakemu pisatelju na znamki iz levega stolpca določite njegovo delo, ki je prikazano na znamki v desnem stolpcu. Rešitev, ki jo pričakujemo od vas, je potrebno poslati v obliki parov npr.: A2, B1, ... Ker gre za znane pisatelje in njihova znana dela, imen pisateljev in naslovov del nismo napisali. Če pa boste imeli težave z reševanjem, vam priporočamo, da znamke poiščete v katalogih. Tam je dovolj podatkov za rešitev naloge, ki jo pričakujemo na naslovu FZS do 22. avgusta 2008.

Primož Čebulj

Rešitev črkovnega sudokuja iz prejšnje številke je: POŠTARICE

Srečni nagradjenec, ki ga je izmed prispelih pravilnih odgovorov izbral žreb, je:

Mitja Avsec, Cesta 24. junija 13, 1231 Črnuče.

Nagrajencu čestitamo, nagrado mu je že prinesel pismonoša.

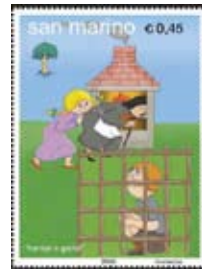
A

1

B

2

C

3

D

4

E

5

LX-telegrami - posebno voščilo za rojstni dan

Foto: Slovenski d.o.o., Shutterstock, ig.10, Mambor

ZGOŠČENKA ŠMENTANA MUHA ALI NAJLEPŠE SLOVENSKE PRAVLJICE

DIDAKTIČNA GOŠENICA Z ROPOTULJICO

BON OSEBNE ZNAMKE

MOŠKI NEGOVALNI SET NIVEA

Pridobljamo si pravico do sprejembe programa. Fotografije so simbolične.

SLONČEK - POBARVAJ ME

ŠOPEK SVEŽEGA SEZONSKEGA CVETJA

SVILENA VRTNICA

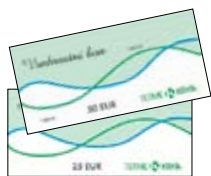

BOMBONJERA LINDT

PIKAPOLONICA Z MELODIJO

Agencija25

DARILNI BON TERME KRKA

DARILNI BON LISCA

DARILNI BON BABY CENTER

MEHKA KNJIGA MAČEK MURI

BELO IN RDEČE VINO*

*Minister za zdravje opozarja: Uživanje alkohola lahko škoduje zdravju.

Razveselite svoje najbližje ob rojstnem dnevu in jim čestitajte z LX-telegramom. Izbirajte med novimi motivi LX-voščilnic in privlačnimi LX-darili.

Telegram lahko oddate na www.posta.si, na brezplačni telefonski številki **080 14 10** ali na **najbližji pošti**.

Več na www.posta.si